ΚΥΡΙΑΚΗ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος»
(Ἀπ. 1,10)

Φ 14
ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2017

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ

Ἔτος Δ΄
Δεκέμβριος 2017 - Φεβρουάριος 2018
Ἀριθ. Φύλλου 14

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

"Διέλθωμεν δή ἕως Βηθλεέμ"..... 3
Χριστουγεννιάτικες ἐμπειρίες..... 6
Τὰ Χριστούγεννα μιᾶς μοναχικῆς γυναίκας 7
Παιδικὴ ἀλληλεγγύη 10
Ποιός ἐπιλέγει; 12
Τὸ πανέρι μὲ τὰ σταφύλια 15
«Εἰς τύπον Χριστοῦ» 16
Γεμάτη κούπα 17
Ἄγχος καὶ πνευματικὴ ζωὴ 18
Ὅταν δυσκολευόμαστε νὰ μιλήσουμε στὰ παιδιά μας γιὰ τὸ Θεὸ 23
Προβληματισμοί γιά τά νέα σχολικά Θρησκευτικά 26
Σιωπὴ καὶ ἐγκέφαλος 29

Εἰκόνα ἐξωφύλλου:
Καλύβη Ἁγ. Ἰωάννου Θεολόγου – Καυσοκαλύβια – Ἅγιον Ὄρος.

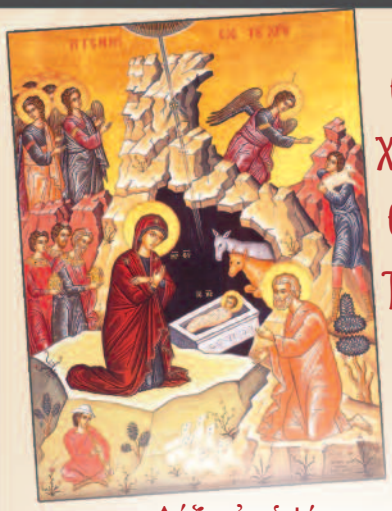

Εὐφρόσυνα Χριστούγεννα Εὐλογημένο Τὸ Νέο Ἔτος 2018

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.
Σήμερον δέχεται ἡ Βηθλεὲμ
τὸν καθήμενον διὰ παντὸς σὺν Πατρὶ»

(ὕμνος τῆς Γεννήσεως)

Ἡ Σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ
καὶ τὸ Δ.Σ τοῦ Συλλόγου ἐκφράζουν
πρὸς τοὺς συνδρομητὲς τοῦ περιοδικοῦ,
τὰ μέλη καὶ τοὺς φίλους τοῦ συλλόγου
πολλὲς θερμὲς εὐχὲς γιὰ τὸ μεγάλο καὶ
κοσμοσωτήριο γεγονὸς τῆς Γέννησης
τοῦ Θεανθρώπου καὶ Κυρίου Ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Ἡ ἀγάπη Του, ἡ Χάρη καί ἡ εὐλογία Του,
νὰ γεμίζουν πάντοτε τὶς καρδιὲς
ὅλων τῶν συνδρομητῶν, τῶν μελῶν
καὶ φίλων τοῦ συλλόγου
καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ἀδελφῶν μας.

Χρόνια Πολλὰ Εὐλογημένα.

Ἡ Σύνταξη
καὶ τὸ Δ.Σ.
τοῦ Συλλόγου.

"Διέλθωμεν δή ἕως Βηθλεέμ"

Κάθε φορά πού ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας ἔρχεται ἀντιμέτωπος μέ τήν τραγωδία του, μιά κραυγή ἀφήνει νά τοῦ ξεφύγει μέσα ἀπό τά κουρασμένα του στήθη· Ἀδιέξοδο! Ὅταν ἡ ἀγωνία του κορυφώνεται γιά τά μεγάλα ἐρωτηματικά τῆς ζωῆς καί δέν βρίσκει ἀπάντηση, ἀδιέξοδο. Ὅταν ὁ πόνος τόν καρφώνει ἀδύναμο στό κρεββάτι, ἀνίκανο νά ἀπελευθερωθεῖ, ἀδιέξοδο. Ὅταν ἡ δυστυχία παφλάζει γύρω του χωρίς νά μπορεῖ νά τήν ἀναχαιτίσει, ἀδιέξοδο. Ἕνα ἀδιέξοδο ὀρθώνεται μπροστά του μόνιμα ἀπό τήν ἀρχή τῆς ἱστορίας του, καθώς οἱ αἰώνιοι πόθοι του καί στόχοι του συγκρούονται καί γίνονται συντρίμμια πάνω στήν ἀδυναμία του.

Κι ὅμως, κάποτε, στό πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἀνοίχθηκε γιά τόν ἄνθρωπο μία, μοναδική ἀλλά ἀληθινή, διέξοδος. Ἦταν τότε πού ἄνοιξε ὁ οὐρανός μπρός στά ἔκθαμβα μάτια τοῦ κόσμου καί κατέβηκε ὁ Θεός στή γῆ. Γύρω σκοτάδι πολύ, ἄγρια ἡ φύση στά βοσκοτόπια τῆς Βηθλεέμ καί οἱ βοσκοί νά ἀγρυπνοῦν φυλάγοντας βάρδια στά κοπάδια τους. Δέν θά μποροῦσε νά βρεθεῖ καλύτερο σκηνικό, γιά νά ἀπεικονίσει τό ἀνθρώπινο δρᾶμα στήν ἀκραία του στιγμή· ἀπό τή μιά ἡ τυραννία τοῦ σκότους, πού σκεπάζει καί παραμορφώνει τήν πραγματικότητα, καί ἀπό τήν ἄλλη ἡ ἀγρύπνια τοῦ ἀνθρώπου, πού λαχταρᾶ γιά τό φῶς τῆς ἀλήθειας, ἡ προσμονή τῆς αὐγῆς, ἡ ἀναμονή τῆς καινούργιας μέρας. Τήν ὥρα ἐκείνη

φθάνει τό μήνυμα τοῦ ἀγγέλου μέσα σέ μιά φωτοχυσία· «Γεννήθηκε σήμερα λυτρωτής γιά ὅλους σας!». «Καί οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρός ἀλλήλους· διέλθωμεν δή ἕως Βηθλεέμ καί ἴδωμεν τό ρῆμα τοῦτο τό γεγονός, ὅ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν» (Λκ 2,15). Ἔτσι ἐγκαινιάσθηκε ἡ διέξοδος τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ λύτρωση μᾶς περιμένει μέσα σέ μιά φάτνη, ἀλλά χρειάζεται ἐμεῖς νά «διέλθωμεν», νά περάσουμε τό δρόμο πού ἀνοίγεται μπροστά μας ἀπό τούς ἀγγελιαφόρους καί ἀπεσταλμένους τοῦ Θεοῦ, γιά νά τήν βροῦμε. Χρειάζεται νά ἀφήσουμε τούς παλιούς μας δρόμους, τίς παλιές μας συνήθειες τῆς ἁμαρτίας, χρειάζεται νά νικήσουμε τούς νέους μας φόβους, τή δυσπιστία καί τήν ἀνησυχία μας, καί νά περάσουμε ἀπό τό χῶρο τῆς ἀναζητήσεως στό χῶρο τῆς ἐμπειρίας. Θέλει κόπους τό πέρασμα αὐτό, θέλει θυσίες· ἀπαιτεῖ νά κόψουμε δεσμούς μακροχρόνιους κι ἀγαπημένους, ὅπως ἦταν τό κοπάδι γιά τούς βοσκούς -ὅ,τι πολυτιμότερο κι ὅ,τι ἀγαπητότερο εἶχαν-, νά ἀρνηθοῦμε τόν ἴδιο τόν ἑαυτό μας, τήν κοσμοβιοθεωρία μας καί τή νοοτροπία μας, πού κουραστήκαμε ἴσως νά τήν διαμορφώσουμε καί τώρα μᾶς φαίνεται ἀδιανόητη ἡ ζωή χωρίς αὐτήν. Θέλει προπάντων τό πέρασμα αὐτό πίστη· ἀπαιτεῖ νά πιστέψουμε ὅτι πέρα ἐκεῖ στή Βηθλεέμ, ὅπου μᾶς δείχνει ὁ ἄγγελος –καί σήμερα τήν λένε Ἐκκλησία-, μᾶς περιμένει ἕνα βρέφος, πού κρατᾶ μέσα στά σπάργανά του ὅλες τίς ἐλπίδες μας γιά σωτηρία. Καί νά πιστέψουμε μέ πίστη τέτοια, πού τόσο νά μᾶς βιάζει καί τόσο νά μᾶς φτερώνει, ὥστε νά ἀφήνουμε τό κοπάδι μας μέσα στή νύχτα καί νά τρέχουμε νά βροῦμε τόν Λυτρωτή.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι εὔκολος στό νά ἀλλάζει δρόμους, νά δοκιμάζει συνέχεια ἄλλα μονοπάτια, φθάνει νά τοῦ ἐγγυῶνται τήν ἀνεξαρτησία του, τήν ἀκεραιότητα τοῦ ἐγώ του. Ὁ δρόμος τῶν Χριστουγέννων ὅμως δέν εἶναι ἁπλῶς ἕνας ἄλλος δρόμος· εἶναι ἕνας καινούργιος δρόμος καί εἶναι ὁ μόνος διέξοδος, καθώς φέρνει σέ μιά καινούργια, πράγματι, ζωή καί ὄχι ἁπλῶς σέ μιά ἀλλαγή. Κι αὐτό συμβαίνει, γιατί ὁ δρόμος τῶν Χριστουγέννων χαράζεται ἀπό ἕνα γεγονός -ὄχι ἀπό φιλοσοφίες οὔτε ἀπό ἀνακαλύψεις· ἕνα γεγονός πού δέν μπορεῖς νά τό ἀρνηθεῖς, δέν μπορεῖς νά τό παραχαράξεις καί δέν μπορεῖς νά ἀδιαφορήσεις γι᾽ αὐτό. Ἡ γέννηση τοῦ Χριστοῦ εἶναι γεγονός πού χώρισε τήν ἱστορία καί δημιούργησε ἱστορία, πού χώρισε τήν ἀνθρωπότητα γιά νά τήν ἑνώσει, πού χώρισε τήν κοινωνία γιά νά τήν φτιάξει. «Ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ» γιά ὅλο τό λαό, γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους, ἀνεξάρτητα ἀπό διαφορές καί διακρίσεις, ἀλλά καί γιά τόν καθένα προσωπικά, ἀνεξάρτητα ἀπό τό ποιόν του ἤ ἀπό τό φρόνημα τῆς αὐτοσωτηρίας.

«Ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ» κι ἄς ἔχουν περάσει τόσοι αἰῶνες χωρίς εἰρήνη, χωρίς δικαιοσύνη, χωρίς εὐτυχία· δέν μειώνεται ἔτσι οὔτε ἡ ἀλήθεια οὔτε ἡ ἀξία τοῦ γεγονότος, ἀντίθετα ἐπιβεβαιώνεται ἔστω ἀρνητικά. Ὅσοι δέν δέχονται τά Χριστούγεννα ὡς γεγονός, ἀλλά τό θεωροῦν παραμύθι, εἶναι ἀστεῖο νά ἀποροῦν καί νά κατηγοροῦν πώς οὔτε ὁ Χριστός σώζει. Εἶναι δυνατόν νά σώσει ἕνα παραμύθι; Θά ἦταν σκέτη ταλαιπωρία τότε καί αὐτή ἡ διέξοδος καί πορεία τοῦ ἀνθρώπου.

Ρίξτε ἕνα βλέμμα στόν ἄνθρωπο τοῦ σήμερα. Δέσμιος στήν ἴδια πάντοτε κατάσταση τοῦ ἄγχους καί τῆς ἀνασφάλειας, εἴτε ἡ τυραννία του λέγεται φτώχια εἴτε πλοῦτος, εἴτε ἀμάθεια εἴτε πολυμάθεια, εἴτε καταθλιπτική ἀρρώστια εἴτε ἀχαλίνωτη ὑγεία, εἴτε τρομερός θάνατος εἴτε ἀσύδοτη ζωή, εἴτε αἱματοβαμμένος πόλεμος εἴτε πρόσκαιρη εἰρήνη, εἴτε αἰσχρή συμμαχία εἴτε διπλωματική συμφωνία. Ὅπου νά «διέλθει», μένει στόν κλοιό του. Κι ἄν ἀκόμη πετάξει στή σελήνη καί στά ἄστρα, ἀσφυκτιᾶ. Τά φῶτα πού τόν θαμπώνουν ἀπό μακριά, τά βρίσκει σβηστά, ὅταν τά ἐπισκέπτεται. Ὅπως ἐκεῖνος πού περπατᾶ τούς διαδρόμους τῆς φυλακῆς ἄσκοπα ὧρες ὁλόκληρες, ὅπως ἡ βάρκα πού παίζει μάταια τό κουπί δεμένη, ἔτσι ὁ ἄνθρωπος διαγράφει κύκλους γύρω ἀπό τόν ἑαυτό του χωρίς λυτρωμό, ἐφόσον βγάζει ἀπό τή ζωή του τό γεγονός, ἐφόσον ξεχωρίζει τόν ἑαυτό του ἀπό τήν ἀλήθεια τῶν Χριστουγέννων.

Καταδικασμένη κάθε ἀνθρώπινη προσπάθεια χωρίς τό γεγονός. Ἀλλά ἄπρακτο καί ἀνενέργητο, ἄκαρπο καί ἀναξιοποίητο καί τό γεγονός, παρόλο τό μέγεθος καί τή λάμψη του, ὅταν δέν τό οἰκειωθεῖς. Χρειάζεται νά κάνουμε τό γεγονός τοῦ Θεοῦ γεγονός τῆς ζωῆς μας, νά μποῦμε κι ἐμεῖς στήν τροχιά τῆς ἔλξεώς του, ὅπως μπῆκε ὁ Θεός στήν τροχιά τῆς ἱστορίας μας. «Διέλθωμεν!». Νά, τό μυστικό τοῦ μυστικοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἦταν μυστήριο καί τό κρατοῦσε ὁ Θεός μυστικό ἀπό ἀγγέλους καί ἀνθρώπους ὅτι θά γινόταν ἄνθρωπος γιά νά σώσει τόν ἄνθρωπο. Κι ὅταν αὐτό τό μυστικό φανερώθηκε, τότε ἦλθαν οἱ ἄγγελοι νά μᾶς ποῦν καί τό ἄλλο, τό μυστικό τοῦ μυστικοῦ: Ὅλα χαμένα, ἄν δέν «διέλθετε ἕως τήν Βηθλεέμ!». Ὅσοι «διῆλθαν» βρῆκαν διέξοδο, εἶδαν, ψηλάφησαν, γεύτηκαν Θεό καί θεία ζωή, βρῆκαν τή χαρά καί κατέκτησαν τήν ἀλήθεια. Ἄν τίποτε ἄλλο δέν σᾶς μιλάει, ἄνθρωποι τῆς ἀγωνίας καί τῆς ἀγρύπνιας, αὐτό δέν σᾶς λέει τίποτε;

Υ.Γ. Αὐτό τό μυστικό πέρασμα στή γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας ἔχει ἕνα γλυκύτατο ὄνομα· τό λένε μετάνοια.

† Σ. Ν. Σάκκος

τοῦ Φωτίου Κόντογλου

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ

Τότε πού ἤμουνα σὲ μικρὴ ἡλικία, περνοῦσα μὲ τοὺς δικούς μου τὶς γιορτὲς ἀπάνω σ' ἕνα θαλασσοδαρμένο βουνό, στὴν Ἁγιὰ Παρασκευή.

Τὶς περισσότερες ὧρες πήγαινα καὶ καθόμουνα μέσα στὴ μικρὴ εὐωδιασμένη ἐκκλησιά, ὄχι μοναχὰ κατὰ τὶς ἀκολουθίες, ἀλλὰ καὶ τὴν ὥρα πού δὲν ἤτανε μέσα κανένας ἄλλος, παρεκτὸς ἀπὸ μένα. Διάβαζα τ' ἀρχαῖα τροπάρια, καὶ βρισκόμουνα σὲ μιὰ κατάσταση πού δὲν μπορῶ νὰ τὴ μεταδώσω στὸν ἄλλον. Πρὸ πάντων ὁ Ἰαμβικὸς Κανόνας «Ἔσωσε λαόν», μὲ κεῖνες τὶς παράξενες καὶ μυστηριώδεις λέξεις, μ' ἔκανε νὰ θαρρῶ πὼς βρίσκουμαι στὶς πρῶτες μέρες τῆς δημιουργίας, ὅπως ἤτανε πρωτόγονη ἡ φύση πού μ' ἔζωνε, ὁ θεόρατος βράχος πού κρεμότανε ἀπάνω ἀπὸ τὴ μικρὴ ἐκκλησιά, ἡ θάλασσα, τ' ἄγρια δέντρα καὶ τὰ χορτάρια, οἱ καθαρὲς πέτρες, τὰ ρημονήσια πού φαινόντανε πέρα στὸ πέλαγο, ὁ παγωμένος βοριὰς πού φυσοῦσε κ' ἔκανε νὰ φαίνουνται ὅλα κατακάθαρα, τ' ἀρνιὰ πού βελάζανε, οἱ τσομπάνηδες ντυμένοι μὲ προβιές, τ' ἄστρα πού λάμπανε σὰν παγωμένες δροσοσταλίδες τὴ νύχτα!

Ὅλα τά 'βλεπα μέσ' ἀπὸ τοὺς χριστουγεννιάτικους ὕμνους, μέσ' ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἀποκαλυπτικὰ λόγια.

Ἀλίμονο! Ὁ Χριστὸς κατάργησε τὴν προπατορικὴ ἁμαρτία, πού εἶχε κάνει τὸν κόσμο ἄγριο καὶ τρελλὸν ἀπὸ τὴ σαρκικὴ ἀκολασία, ἀνοίγοντας τὴ θύρα τῆς λύτρωσης σὲ ὅσους θέλουνε νὰ σωθοῦνε. Μὰ γιὰ κείνους πού δὲν ἀκοῦνε τὰ λόγια του καὶ δὲν νοιάζουνται γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς τους, ἡ θύρα αὐτὴ τῆς εὐσπλαχνίας εἶναι καὶ ἀπομένει κλειστὴ στὸν αἰώνα.

Σήμερα ὁ κόσμος εἶναι πάλι «ἀφηνιασμένος» καὶ βουτηγμένος μέσα στὴν ἀγριωπὴ ἁμαρτία πού εἶναι γεμάτη ὑπερηφάνεια, τρελαμένη ἀπὸ τὸν οἶστρο τῆς ἀκολασίας, ὅπως ἤτανε τὸν καιρὸ πού γεννήθηκε ὁ Κύριος καὶ Λυτρωτής μας καὶ ἀκόμα περισσότερο.

Γι' αὐτό, εἶναι καλότυχοι ὅσοι ἔχουνε μέσα στὴν καρδιὰ τους τὸν Χρι-

στό. Καλότυχοι ὅσοι κόψανε κάθε ἐλπίδα ἀπὸ τοῦτον τὸν «ἀγριωπὸν» καὶ κατάμαυρον κόσμο, καὶ πήγανε κοντὰ στὸν Χριστὸ πού κείτεται στὴ φάτνη, μαζὶ μὲ τὸ ἀθῶο βόδι καὶ τὸ ἥμερο γαϊδουράκι. Σ' αὐτοὺς τοὺς λίγους καὶ τοὺς καταφρονεμένους δόθηκε ἡ βασιλεία.

Λοιπόν, ἂς εὐχαριστηθοῦνε τὸν Κύριο μὲ χαροποιὰ δάκρυα κι ἂς ψάλλουνε μὲ γλυκόφωνα στόματα τὸν ἐπινίκιον ὕμνο:

«Ὦ ἔθνη, πού εἴσαστε πρὶν βουτηγμένα στὴ φθορὰ καὶ στὸν θάνατο, καὶ πού ξεφύγατε ὁλότελα ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τοῦ πονηροῦ διαβόλου, ὑψώσετε τὰ χέρια σας μὲ χαρὰ καί μὲ ἀγαλλίαση, λατρεύοντας μοναχὰ τὸν Χριστό, τὸν εὐεργέτη σας, πού ἦρθε στὸν κόσμο μας ἀπὸ συμπόνεση, γιὰ νὰ μᾶς σώσει».

Ἀπὸ τὸ βιβλίο «Τὸ Ἀϊβαλί, ἡ Πατρίδα μου»

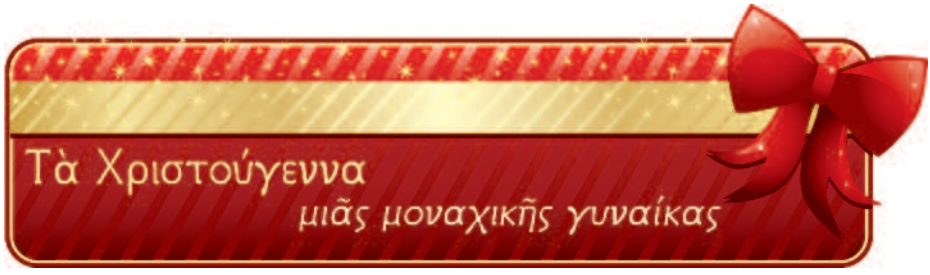

Ἁγ. Νικολάου Βελιμίροβιτς, ἐπισκόπου Ἀχρίδος

Τὰ Χριστούγεννα τῆς Ἰωάννας.

«Παραπονιέσαι γιὰ τὴ μοναξιὰ στὴ μέση μεγάλης πόλης. Τόσος λαὸς γύρω σου κοχλάζει σὰν μυρμηγκοφωλιά, καὶ ἐσὺ καὶ πάλι αἰσθάνεσαι σὰν στὴν ἔρημο. Στὶς μεγάλες γιορτὲς ἡ κατάσταση εἶναι ἀνυπόφορη. Παντοῦ πλημμυρίζει ἡ χαρά, ἐνῶ ἐσένα σὲ πιέζει ἡ λύπη. Οἱ ἑορταστικὲς ἡμέρες τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Ἀνάστασής σοῦ φαίνονται σὰν κάποια ἄδεια δοχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐσὺ γεμίζεις μὲ δάκρυα. Ὅταν αὐτὲς οἱ ἅγιες γιορτὲς βρίσκονται μακριὰ πίσω ἢ μπροστά σου, αἰσθάνεσαι πιὸ ἔρεμη. Ἀλλὰ ὅταν πλησιάσουν καὶ ἔρθουν, ἡ θλίψη καὶ ἡ ἐρημιὰ κυριεύουν τὴν ψυχή σου.

Τί νὰ σοῦ κάνω; Θὰ σοῦ διηγηθῶ τὴν ἱστορία γιὰ τὰ Χριστούγεννα τῆς Ἰωάννας διότι ἴσως σὲ ὠφελήσει. Θὰ ἀφήσω ὅμως νὰ σοῦ διηγεῖται ἐκείνη ὅπως τὰ εἶχε διηγηθεῖ σὲ μένα.

«Σαράντα καὶ κάτι χρόνια βλέπω ἐγὼ αὐτὸ τὸν κόσμο σὰν γυναίκα. Ποτὲ καμιὰ χαρά, ἐκτὸς ἀπὸ λίγη σὰν παιδὶ στὸ σπίτι τῶν γονέων μου. Ἀλλὰ

μπροστὰ στὸν κόσμο δὲν ἔδειχνα λυπημένη. Μπροστὰ στοὺς ἀνθρώπους ὑποδυόμουν τὴ χαρούμενη, καὶ στὴ μοναξιὰ ἔκλαιγα. Ὅλοι μὲ θεωροῦσαν ἕνα εὐτυχισμένο πλάσμα, ἀφοῦ ὡς τέτοια ἔδειχνα. Ἀκούω, ὅλοι γύρω μου παραπονοῦνται, καὶ οἱ ἔγγαμοι καὶ οἱ ἄγαμοι, καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ φτωχοί, ὅλοι. Καὶ σκέφτομαι, γιατί κι ἐγὼ νὰ παραπονιέμαι στοὺς δυστυχισμένους γιὰ τὴ δική μου δυστυχία, καὶ μόνο νὰ αὐξάνω τὴ λύπη γύρω μου; Θεέ, νὰ δείχνω χαρούμενη ἔτσι θὰ εἶμαι πιὸ χρήσιμη στὸν δυστυχισμένο κόσμο, ἐνῶ τὸ μυστικό μου θὰ τὸ κρύβω μέσα μου καὶ θὰ κλαίω στὴ μοναξιά μου.

Προσευχόμουν στὸν Θεό, γιὰ νὰ μοῦ ἐμφανισθεῖ μὲ κάποιο τρόπο, τοὐλάχιστον μόνο ἕνα δάχτυλό Του νὰ αἰσθανθῶ. Προσευχόμουν ἔτσι, γιὰ νὰ μὴν σβήσω ἀπὸ τὴν κρυμμένη λύπη. Ἀπὸ κάθε ἔσοδο ἔκανα ἐλεημοσύνη ὁπουδήποτε εἶχα εὐκαιρία. Ἐπισκεπτόμουν ἀρρώστους καὶ ὀρφανούς, καὶ ἔφερνα χαρὰ μὲ τὴ δική μου φαινομενικὴ χαρά. Πιστεύω σὲ Σένα, ἀγαθέ μου Θεέ, ἔλεγα συχνά, ἀλλὰ Σὲ παρακαλῶ, ἐμφανίσου μου μὲ κάποιο τρόπο, γιὰ νὰ Σὲ πιστεύω ἀκόμα περισσότερο. «Πιστεύω, Κύριε, βοήθει μου τὴ ἀπιστία» (Μάρκ. 9, 24). Ἐπαναλάμβανα αὐτὰ τὰ λόγια ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο. Καὶ πράγματι, βίωσα νὰ μοῦ ἐμφανιστεῖ ὁ Κύριος. Δυσκολότατες γιὰ μένα ἦταν οἱ μεγάλες γιορτές. Μετὰ ἀπὸ τὴ Λειτουργία κλεινόμουν στὸ δωμάτιο καὶ ἔκλαιγα ὁλόκληρα τά Χριστούγεννα καὶ τὴν Ἀνάσταση. Ὅμως τὰ προηγούμενα Χριστούγεννα ἐμφανίστηκε ὁ Θεός. Αὐτὸ ἔγινε ὡς ἐξῆς. Πλησίαζε αὐτὴ ἡ μεγάλη μέρα. Ἐγὼ ἀποφάσισα νὰ ἑτοιμάσω ὅλα ἔτσι ὅπως ἡ μητέρα μου ἑτοίμαζε: καὶ κρέας, καὶ ζυμαρικά, καὶ γλυκά, καὶ ὅλα τ’ἄλλα. Ἅπλωσα σανὸ στὸ σπίτι, πέταξα ἀπὸ τρία καρύδια σὲ κάθε γωνιὰ τοῦ δωματίου. Ἂς εἶναι ἡ Ἁγία Τριάδα ἐλεήμων σὲ ὅλες καὶ τὶς τέσσερις πλευρὲς τοῦ κόσμου. Καὶ κάνοντας ὅλα αὐτὰ ἀσταμάτητα προσευχόμουν: Κύριε, στεῖλε μου ἐπισκέπτες ἀλλὰ ἐντελῶς πεινασμένους καὶ φτωχούς! Σὲ παρακαλῶ, ἐμφανίσου μ’αὐτὸν τὸν τρόπο! Ποῦ καὶ ποῦ μοῦ ἐρχόταν ἡ σκέψη: τρελὴ Ἰωάννα, τί ἐπισκέψεις περιμένεις τὰ Χριστούγεννα! Αὐτὴ τὴν ἅγια μέρα ὁ καθένας βρίσκεται στὸ σπίτι του, ποιὸς θὰ μποροῦσε νὰ ἔρθει ὡς ἐπισκέπτης σὲ σένα; Κι ἐγὼ ἔκλαιγα καὶ ἔκλαιγα... Ὅμως καὶ πάλι ἐπαναλάμβανα ἐκείνη τὴν προσευχὴ καὶ ἑτοίμαζα.

Ὅταν τὰ Χριστούγεννα γύρισα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἄναψα τὸ κερί, ἔστρωσα τὸ τραπέζι, ἔβαλα ὅλα τα φαγητά, καὶ τότε ἄρχισα νὰ περπατῶ ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ στὸ δωμάτιο. Θεέ μου, μὴν μὲ ἐγκαταλείψεις! Πάλι προσευ-

χόμουν. Στὸ δρόμο λίγοι περνοῦσαν. Εἶναι Χριστούγεννα, ἀλλὰ καὶ ὁ δρόμος μας εἶναι ἀπόμερος. Ὅμως μόλις τὸ χιόνι ἔτριζε κάτω ἀπὸ τὰ πόδια κάποιου, ἐγὼ πεταγόμουν στὴν πόρτα! Ἄραγε εἶναι ὁ ἐπισκέπτης μου; Δὲν εἶναι. Νά, προσπέρασε. Τὸ μεσημέρι ἦρθε καὶ πέρασε, καὶ ἐγὼ μόνη. Ἄρχισα νὰ κλαίω καὶ κραύγασα: τώρα βλέπω, Κύριε, ὅτι μὲ ἐγκατέλειψες ἐντελῶς! Ἔκλαιγα ἔτσι καὶ σιγοέκλαιγα συνεχῶς! Ξαφνικὰ χτύπησε κάποιος τὴν πόρτα, καὶ ἐγὼ ἄκουσα φωνές: δῶσε ἀδελφέ, δῶσε ἀδελφή! Γρήγορα ἔτρεξα καὶ ἄνοιξα τὴν πόρτα. Μπροστά μου ἕνας τυφλὸς καὶ ὁ ὁδηγός του, καὶ οἱ δυὸ σκυμμένοι, κουρελιασμένοι, παγωμένοι. Ὁ Χριστὸς γεννήθηκε, κύριοί μου! φώναξα ἐγὼ χαρούμενα. Ἀληθῶς γεννήθηκε! κροτάλιζαν μὲ τὰ δόντια ἐκεῖνοι τρέμοντας. Ἔλεος, ἀδελφή, ἐλέησέ μας! Δὲν σοῦ ζητᾶμε χρήματα. Ἀπὸ τὸ πρωὶ κανένας δὲν μᾶς πρόσφερε ψωμί, λίγα λεφτὰ ἢ ἀπὸ ἕνα ποτήρι μὲ ρακί. Πεινᾶμε πολύ. Ἐγὼ πέταξα ἀπὸ τὴ χαρά μου ὡς τὸν τρίτο οὐρανό. Τοὺς ὁδήγησα στὸ σπίτι καὶ τοὺς ἔβαλα στὸ γεμάτο τραπέζι. Τοὺς σέρβιρα κλαίγοντας ἀπὸ χαρά. Ἐκεῖνοι μὲ ρώτησαν παραξενεμένοι: «Γιατί κλαῖς, κυρία;». Ἀπὸ χαρά, κύριοί μου, ἀπὸ καθαρὴ καὶ φωτεινὴ χαρά! Ἐκεῖνο γιὰ τὸ ὁποῖο προσευχόμουν στὸν Θεὸ ὁ Θεός μοῦ τὸ ἔδωσε. Μερικὲς μέρες ἐγὼ Τοῦ προσεύχομαι, νὰ μοῦ στείλει ἀκριβῶς τέτοιους ἐπισκέπτες ὅπως εἴσαστε ἐσεῖς, καὶ νά, Αὐτός μοῦ ἔστειλε. Δὲν ἤρθατε ἐσεῖς ἔτσι τυχαία, ἀλλὰ σᾶς ἔστειλε ὁ ἀγαθός μου Κύριος. Αὐτὸς σήμερα μοῦ φανερώθηκε μέσα ἀπὸ σᾶς. Αὐτὰ εἶναι τὰ πλέον χαρούμενα Χριστούγεννα στὴ ζωή μου. Τώρα ξέρω, ὅτι εἶναι ζωντανὸς ὁ Θεός μας. Δόξα σ' Ἐκεῖνον καὶ εὐχαριστία! «Ἀμήν», ἀπάντησαν οἱ ἀγαπητοί μου ἐπισκέπτες. Τοὺς κράτησα ἕως τὸ βράδυ, τοὺς γέμισα τὶς τσάντες καὶ τοὺς ἀποχαιρέτησα».

Τέτοια ἦταν τὰ προηγούμενα Χριστούγεννα τῆς Ἰωάννας. Δῶσε Θεέ, νὰ εἶναι φέτος ἀκόμα πιὸ χαρούμενα. Προσευχήσου κι ἐσύ, κόρη, νὰ σοῦ φανερωθεῖ ὁ οὐράνιος Πατέρας μὲ κάποιο τρόπο -καὶ στὸν Θεὸ οἱ τρόποι εἶναι πολλοὶ- καὶ θὰ ζήσεις θαῦμα. Μὴν ἑτοιμάζεσαι γιὰ λύπη σὲ τούτη τὴ μεγάλη μέρα, ἀλλὰ νὰ ἑτοιμάζεσαι γιὰ χαρά. Καὶ ὁ Πανορατικός, ὁ Παντελεήμων, θὰ σὲ κάνει χαρούμενη.

Παιδικὴ ἀλληλεγγύη

Ἡ κυρία Πολυτίμη ἄφησε τὸ ἀκουστικό τοῦ τηλεφώνου μαλακὰ στὴ θέση του κι ἄρχισε νὰ ἑτοιμάζεται βιαστικά. Ὁ γιὸς της ἦταν ποὺ εἶχε τηλεφωνήσει. Ζητοῦσε τὴ βοήθειά της μὲ τὰ παιδιά. Ἡ γυναίκα του ἦταν 24ωρη ὑπηρεσία καὶ κεῖνος εἶχε ἀκόμη δουλειὰ ἐπείγουσα καὶ ἀνελαστικὴ στὸ ἐργοτάξιο. Εἰδοποίησε καὶ τὸν ἄνδρα της. Θὰ πήγαιναν νὰ παραλάβουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ σχολικὸ λεωφορεῖο ποὺ θὰ τ᾽ἄφηνε σὲ μισὴ ὥρα στὴν αὐλόθυρα τοῦ σπιτιοῦ τους, ἀρκετὰ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη. Μόλις ποὺ προλάβαιναν.

Τὸ σχολικὸ ἦλθε μὲ καθυστέρηση δέκα λεπτῶν καὶ ἡ κ. Πολυτίμη μὲ τὸν ἄνδρα της πρόφθασαν καὶ βρίσκονταν ἐκεῖ, χαμογελαστοὶ καὶ γεμάτοι ἀγάπη, νὰ ὑποδεχθοῦν τὰ ἐγγονάκια τους. Ἐκεῖνα, ἔκαναν μεγάλες χαρές. Χοροπηδοῦσαν γύρω ἀπὸ τὸν παπποὺ καὶ τὴ γιαγιὰ καὶ τιτίβιζαν ἀσταμάτητα.

- Γιαγιά, πότε θὰ πᾶμε στὸ μεγάλο σπίτι; ρώτησε ὁ Γιαννάκης καὶ κοίταξε μὲ τὰ μεγάλα, ἐκφραστικά του μάτια γεμάτα προσμονὴ τὴν κ. Πολυτίμη. Μεγάλο σπίτι ἔλεγε τὸ σπίτι τῶν παππούδων. Ἡ παιδική του φαντασία τὸ μεγάλωνε καὶ τὸ ’κανε νὰ φαντάζει γεμάτο μυστήρια καὶ κρυμμένους θησαυρούς. Ἡ αὐλὴ μὲ τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ τὰ κλαδιὰ τους ἔγερναν στὸ μπαλκόνι τοῦ δευτέρου ὀρόφου κι ἀπὸ ’κεῖ πάνω μάζευαν καρύδια, ἐλιὲς καὶ φασκόμηλο ἔκαναν τὴν παιδικὴ φαντασία νὰ καλπάζει καὶ νὰ ὀνειρεύεται περιπέτειες. Ἡ γιαγιὰ καλοσυνάτα τούς τὸ ὑποσχέθηκε.

Τὸ Σάββατο πῆγαν μὲ τὸν ἄνδρα της καὶ πῆραν τὰ ἐγγόνια στὸ «μεγάλο σπίτι». Ἔτρεχαν αὐτὰ ἐνθουσιασμένα καὶ ἀφηνιασμένα στὴν αὐλή. Καβάλησαν τὰ ποδηλατάκια τους κι ἔφερναν γύρους, κατέβαιναν καὶ κλωτσοῦσαν τὴ μπάλα, ἔπαιζαν κρυφτὸ μὲ τὴ γιαγιὰ καὶ τὸν παππού. Ἀκούγονταν τὰ χαρούμενα ξεφωνητὰ τους δύο οἰκοδομικὰ τετράγωνα μακριά. Τὰ προσωπάκια τους εἶχαν κοκκινίσει καὶ τὰ μάτια τους σπινθηροβολοῦσαν χαρὰ ζωῆς. Ἡ κ. Πολυτίμη τ᾽ ἄφησε νὰ χορτάσουν παιχνίδι στὴν αὐλὴ κι ὕστερά τ᾽ἀνέβασε στὸ σπίτι νὰ τὰ ταΐσει. Εἶχε ἀποφασίσει αὐτὴ τὴν ἡλιόλουστη, ζεστὴ χειμωνιάτικη μέρα νὰ τὰ μυήσει στὸ μυστήριο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλληλεγγύης, καθὼς πλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα καὶ τὸ ἔδαφος τῆς ψυχῆς ἦταν πιὸ πρόσφορο.

Τοὺς διάβασε πρῶτα τό παραμύθι τοῦ Ἄντερσεν «Τὸ κοριτσάκι μὲ τὰ σπίρτα». Κι ὅταν τὰ χορτασμένα ἐγγόνια της ἀναρωτήθηκαν γιατί αὐτὸ τὸ κορίτσι ἦταν ἔξω καὶ ὑπέφερε μὲς στὴν παγωνιὰ τῆς χριστουγεννιάτικης νύχτας, τοὺς ἐξήγησε μὲ λόγια ἁπλὰ ἀλλὰ σαφῆ ὅτι πολλὰ παιδάκια στὸν κόσμο στεροῦνται ἀκόμη καὶ τὸ φαγητὸ καὶ κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν ἀπὸ ἀσιτία. Τὴν κοίταζαν μὲ μεγαλωμένα ἀπὸ τὴν ἔκπληξη μάτια, συγκινημένα ἀπὸ τὴν τρομακτικὴ ἀλήθεια ὅτι ἑκατομμύρια παιδιὰ σ'ὅλη τὴ γῆ δὲν ἀπολαμβάνουν ὅλα τά ἀγαθὰ ποὺ αὐτοὶ ἔχουν. Κι ὕστερα τά ρώτησε, ἂν τὰ ἴδια θὰ ἤθελαν νὰ κάνουν κάτι γι' αὐτό. Μὲ μεγάλη προθυμία ἀπάντησαν «ναί», μὲ χαρὰ θὰ πρόσφεραν κι αὐτά, τί, ὅμως;

– Γιὰ νὰ εἶναι οὐσιαστικὴ ἡ προσφορά σας, εἶπε ἡ γιαγιά, θὰ πρέπει κάτι νὰ στερηθεῖτε ἐσεῖς γιὰ νὰ τὸ χαρίσετε στὰ παιδιὰ ποὺ ὑποφέρουν. Δέχεστε;

– Ναὶ, ναί, ναί, ἀλάλαξαν ἐνθουσιασμένα.

– Θέλετε, τὰ χρήματα πού θὰ δίναμε ὁ παππούς κι ἐγώ, ἀλλὰ κι ὁ μπαμπὰς κι ἡ μαμὰ γιὰ νὰ σᾶς ἀγοράσουμε χριστουγεννιάτικα δῶρα νὰ τὰ στείλουμε στὰ παιδάκια τὰ πεινασμένα ν'ἀγοράσουν φαγητό; τὴν κοίταξαν μὲ περίσκεψη.

– Δηλαδὴ φέτος, τὰ Χριστούγεννα νὰ μὴν ἔχουμε καθόλου δῶρα; ρώτησαν λυπημένα.

– Ναί, θὰ πρέπει νὰ κάνετε μιὰ θυσία. Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα τῆς ἀλληλεγγύης. Ἐξάλλου ὁ Ἅγιος Βασίλης, τὴν Πρωτοχρονιὰ θὰ σᾶς φέρει ἀπὸ ἕνα δῶρο στὸν καθένα. Λοιπόν, τί λέτε; Θὰ ταΐσουμε φέτος κι ἐμεῖς κάποια παιδάκια πού κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν, ἐπειδὴ οἱ γονεῖς τους δὲν ἔχουν τίποτε νὰ τοὺς δώσουν γιὰ φαγητό; Ὁ Γιαννάκης κι ἡ μικρὴ Πολυτίμη κούνησαν τὰ κεφαλάκια τους συγκατανεύοντας.

– Κι ὁ μικρὸς Γιαννάκης ἔκανε γρήγορο συνειρμὸ μὲς στὸ μυαλουδάκι του καὶ ρώτησε μὲ ἀφέλεια.

– Κι ὁ Χριστούλης, πού γεννήθηκε κι αὐτὸς φτωχὸς στὴ φάτνη μὲ ζῶα, τώρα πού θὰ χαρίσουμε τὰ χριστουγεννιάτικα δῶρα μας, δὲν θὰ μᾶς ἀγαπάει περισσότερο γιαγιά;

– Βέβαια, τὸν διαβεβαίωσε ἡ γιαγιά του, ἂν καὶ ὁ Χριστὸς πάντοτε μᾶς ἀγαπάει ὅλους πάρα πολύ, γιατί εἶναι Θεὸς ἀγάπης κι ἐμεῖς εἴμαστε πλάσματά Του. Ἀλλὰ χαίρεται ὑπερβολικά, ὅταν ἀκολουθοῦμε τὸ παράδειγμά Του καὶ κάνουμε πράξεις ἀγάπης, ὅπως αὐτὴ ποὺ ἀποφασίσαμε τώρα. Πάντα, παιδάκια μου, νὰ σᾶς ἀξιώνει ὁ Θεὸς νὰ κάνετε αὐτὸ ποὺ Τὸν εὐαρεστεῖ, εἶπε ἡ κ. Πολυτίμη κι ἀγκάλιασε θερμά τά ἐγγονάκια της.

Φάνυ Κουντουριανοὺ-Μανωλοπούλου

Ποιός ἐπιλέγει;

Εὐάγγελος Ἀ. Δάκας

Οἱ χῶρες τοῦ τρίτου κόσμου, τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πλανήτη μας, μαστίζονται ἀκόμη καί σήμερα ἀπό τήν πεῖνα καί τήν ἐξαθλίωση, τῶν ὁποίων αἰτία εἶναι ἡ πλεονεξία τῶν πλουσίων. Ἡ ἐμπορία ἀνθρώπων, ἰδίως γυναικῶν καί παιδιῶν, γιά ποικίλες μορφές ἐκμετάλλευσης τείνει νά πάρει διαστάσεις παγκόσμιας ἐπιδημίας. Καί ἀναρωτιέται αὐθόρμητα κανείς: «Γιατί, Θεέ μου; Πῶς ἐπιτρέπεις νά βασιλεύει τό κακό καί ἡ ἀδικία; Πῶς συμβιβάζεται αὐτή ἡ κατάσταση μέ τήν ἀγαθότητά Σου; Γιατί δέν ἐπεμβαίνεις νά σώσεις τήν εἰκόνα Σου, τόν ἄνθρωπο, ἀπό τήν καταστροφή καί τόν ὄλεθρο; Γιατί δέν τιμωρεῖς τούς ἐνόχους;».

Ἀδιαφορεῖ, λοιπόν, ὁ Θεός μπροστά σ' αὐτόν τόν θρίαμβο τῆς ἀπανθρωπιᾶς; Σιωπᾶ; Ὄχι· κάθε ἄλλο. Κατ' ἀρχήν πρέπει νά τονισθεῖ ὅτι τό κακό δέν εἶναι ἐπιλογή τοῦ Θεοῦ ἀλλά τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεός προίκισε τόν ἄνθρωπο μέ τό δῶρο τῆς ἐλευθερίας. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος μποροῦσε νά ἐπιλέξει ἀνάμεσα στούς δύο -μοναδικούς- δρόμους πού ἀνοίγονταν μπροστά του: στήν ὁδό τοῦ Κυρίου καί στήν ὁδό τῆς ἄρνησής Του. Διάλεξε τόν δεύτερο. Καθοδηγημένος ἀπό τόν Σατανᾶ, μέ ἀκέραια ὡστόσο τήν εὐθύνη τῆς ἐπιλογῆς του, ἐπέλεξε νά ἀρνηθεῖ τόν δημιουργό του. Αὐτή εἶναι ἡ πηγή καί ἡ ἀρχή τοῦ κακοῦ. Ἀπό τότε ὁ ἄνθρωπος, ἔχοντας τσακίσει τόν σύνδεσμό του μέ τήν ἀγάπη καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, δέσμιος τῆς φθορᾶς καί τοῦ θανάτου, παραδόθηκε σέ δυνάμεις ἀντίθεες, στίς δυνάμεις τοῦ σκότους. Ἀπό τίς πρῶτες συνέπειες αὐτῆς τῆς κατάστασης ἦταν ὁ ἀτομικισμός καί ἡ ἀντιπαράθεση καί τό μῖσος γιά τούς συνανθρώπους του. Ὁ Ἀδάμ ὀχυρώνει ἐπιμελῶς τόν ἑαυτό του. Δέν εὐθύνεται αὐτός γιά τήν παράβαση τῆς ἐντολῆς, λέει, ἀλλά ἡ γυναίκα (Γέ 3,12). Ξαφνικά ἡ γυναίκα παύει νά εἶναι «ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ»

(Γέ 2,23) καί γίνεται ὁ ἄλλος, πού τόν ἀπειλεῖ. Λίγο ἀργότερα ὁ Κάιν θά σκοτώσει τόν ἀδελφό του τόν Ἄβελ ἀπό φθόνο, καί στήν συνέχεια μυριάδες μιμητές του θά προσθέσουν στό αἷμα τοῦ ἀδικοσκοτωμένου τά αἵματα ἑκατομμυρίων ἀθώων.

Ὁ Κύριος βδελύσσεται τό κακό (βλ. Ψα 5,5-7). Ὅλη ἡ δισεις τοῦ πλάσματός του. Θά μποροῦσε ἀσφαλῶς νά τό κάνει. Θά μποροῦσε νά συνετίσει «πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν» (Ψα 5,6) μόνο μέ μία ἐντολή του. Ἀλλά τότε ὁ ἄνθρωπος θά ἔπαυε νά εἶναι ἐλεύθερος. Θά ἔπαυε νά εἶναι ἄνθρωπος. Θά μεταβαλλόταν σ' ἕνα ἄλογο καί ἀνελεύθερο ζῶο. Καί ὁ Κύριος

δασκαλία τῆς Βίβλου, ὁ λόγος Του, εἶναι μιά ἀπερίφραστη καταγγελία τοῦ κακοῦ. Ἡ προτροπή τοῦ θεόπνευστου ψαλμωδοῦ «ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποίησον ἀγαθόν» (Ψα 33,15) ἠχεῖ σάν ἐπωδός στίς σελίδες της. Ὅμως ὁ Θεός, ἐπειδή ἀκριβῶς εἶναι ἀγαθότητα καί φιλανθρωπία (βλ. Α΄ Ἰω 4,8), δέν ἐπεμβαίνει στήν βούληση καί στίς ἀποφάδέν θέλει κάτι τέτοιο. Σέβεται, λοιπόν, ἀπολύτως τήν ἐλευθερία του. Τήν σέβεται ἀκόμη καί ὅταν ὁ ἄνθρωπος σταυρώνει καί φονεύει ὄχι μόνο συνανθρώπους του ἀλλά καί αὐτόν τόν ἴδιο τόν Υἱό Του. Ἀκόμη καί τότε ὑπομένει καί δέν ἀντιδρᾶ μέ τήν θεϊκή του δύναμη. Μακροθυμεῖ καί περιμένει. Περιμένει μέσα στούς αἰῶνες νά ἀντα-

ποκριθεῖ ὁ ἄνθρωπος ἐλεύθερα στό κάλεσμα τῆς ἀγάπης του καί νά μετανοήσει· «ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ» (Ἀπ 3,20).

Ὡστόσο ὁ Θεός εἶναι καί Θεός δικαιοσύνης. Ἤ μᾶλλον ἐπειδή εἶναι ἀγάπη εἶναι καί δικαιοσύνη. Τό κακό δέν θά θριαμβεύει γιά πάντα. Οἱ κραυγές τῶν θυμάτων του ἔφθασαν «εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαώθ» (Ἰα 5,4). Ὁ πλοῦτος ὅσων ἀδικοῦν ἀμετανόητα θά σαπίσει, καί ὁ χρυσός πού συγκεντρώνουν θά σκουριάσει, καί ἡ σκουριά του θά καταφάει τίς σάρκες τους (βλ. Ἰα 5,3). Ὁ Κύριος ἑτοιμάζει κρίση. Ὄχι ὅτι ὁ Ἴδιος θά καταδικάσει τούς ἐνόχους. Θά τούς καταδικάσουν τά ἔργα τους (πρβλ. Ἰω 3,19-21).

Ἐκείνη τήν φοβερή ἡμέρα τῆς Δευτέρας Παρουσίας του θά ἀναστηθοῦν τά παιδιά πού κακοποιήθηκαν καί ἔπεσαν θύματα στυγνῆς ἐκμετάλλευσης καί θά κρίνουν τούς ἐκμεταλλευτές τους. Θά ἀναστηθοῦν ὅλοι ὅσοι ταπεινώθηκαν ἀπό τούς ὑβριστές καί ἀλαζόνες αὐτῆς τῆς γῆς, καί θά τούς δείξουν τόν δρόμο γιά τήν αἰώνια κόλαση. Κάποτε ὁ Κύριος θά «ἐξαλείψει... πᾶν δάκρυον... καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι» (Ἀπ 21,4). Κάποτε θά ἀνατείλει καινούργιους οὐρανούς καί καινούργια γῆ «ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ» (Β΄ Πέ 3,13).

Τό ὑπόσχεται. Καί ὁ Κύριος τηρεῖ τίς ὑποσχέσεις του.

Παραπομπές στό Διαδίκτυο

Στήν ἱστοσελίδα τοῦ συλλόγου θά βρεῖτε ὅλα τά προηγούμενα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ καθώς καὶ τὸ εὐαγγελικὸ κήρυγμα τοῦ μακαριστοῦ ἐπισκόπου Αὐγουστίνου Καντιώτη, πού διανέμεται κάθε ἑβδομάδα στὶς ἐνορίες μας.

Θά βρεῖτε καί ὅλη τήν σειρά τῶν κηρυγμάτων (κατὰ ἔτος) καὶ θά ἐνημερωθεῖτε γιὰ τὶς δραστηριότητες τοῦ συλλόγου καθὼς καὶ γιὰ τρέχοντα πνευματικὰ θέματα.

Στὴ διεύθυνση: www.iskiriaki.com

Τὸ πανέρι μὲ τὰ σταφύλια

Μιὰ φτωχιὰ γυναίκα περνοῦσε κάποτε δίπλα ἀπὸ ἕνα ἀμπέλι γεμάτο σταφύλια.

«Πῶς θὰ 'θελα νὰ εἶχα ἕνα τσαμπὶ ἀπ' αὐτά!»

Ἐκείνη τὴ στιγμή, περνᾶ ὁ νοικοκύρης τοῦ ἀμπελιοῦ. Τὴ χαιρετᾶ καὶ τῆς λέει:

-Κυρούλα, θὰ 'θελες κανένα σταφύλι;

Καὶ στὴν καταφατικὴ ἀπάντησή της, χώθηκε μέσα στ' ἀμπέλι γιὰ νὰ κόψει.

Ἡ γυναίκα περίμενε. Πέντε, δέκα λεπτά, ἕνα τέταρτο πέρασαν, χωρὶς ὁ ἀμπελουργὸς νὰ φανεῖ.

Βαρέθηκε λοιπὸν νὰ τὸν περιμένει καὶ μὲ τὴν ἰδέα πὼς ὁ ἄνθρωπος τὴν εἶχε ξεχάσει, ξεκίνησε νὰ φύγει.

Μὰ νά! Τὴν ἴδια στιγμή, φορτωμένος ἕνα πανέρι μὲ διαλεχτὰ σταφύλια, φαίνεται μπροστά της καὶ τῆς λέει χαμογελώντας:

-Μὲ συμπαθᾶς ποὺ ἄργησα. Μὰ ἤθελα νὰ σοῦ διαλέξω μερικὰ καλά.

Πολλὲς φορές, στὴν προσευχή μας, ζητᾶμε ἀπὸ τὸν Κύριο κάτι.

Καὶ μὴν παίρνοντας ἄμεση ἀπάντηση, θαρροῦμε πὼς ὁ Θεὸς ἀδιαφορεῖ γιὰ μᾶς. Ἀλλά, μετὰ ἀπὸ λίγο καιρό, ἡ ἀπάντησή Του ἔρχεται, πλούσια καὶ εὐλογημένη, ὅσο δὲν μπορούσαμε νὰ τὴ φανταστοῦμε. Καὶ μᾶς πιάνει τότε ντροπὴ γιὰ τὴν ὀλιγοπιστία μας.

Ὁ Θεὸς εἶχε ἀργήσει,
γιατί ἤθελε νὰ γεμίσει
τὸ πανέρι τῶν εὐλογιῶν του,
πρὶν τὸ προσφέρει
στὴ ψυχή,
ποὺ ζητοῦσε
ἕνα μόνο
τσαμπί.

«Εἰς τύπον Χριστοῦ»

π. Ἀνδρέα Ἀγαθοκλέους

Εἶναι φορὲς ποὺ οἱ ἐνέργειές μας, τὰ λόγια μας ἢ ἡ σιωπὴ μας ἀκόμα, πληγώνουν τὸ συνάνθρωπό μας. Θλίβεται, στεναχωριέται, ἀναστατώνεται, ἀλλὰ δὲν μᾶς λέει τὸ παράπονό του. Ἴσως νὰ μὴν ἔχει τὸ θάρρος ἢ νὰ μὴν ξέρει πῶς νὰ τὸ ἐκφράσει. Δὲν μπορεῖ νὰ πεῖ: μὲ πονεῖς, μὲ συντρίβεις, μὲ διαλύεις. Ὅπως καὶ δὲν μπορεῖ νὰ πεῖ: κατανόησέ με, ἀγάπησέ με, δέξου με ὅπως εἶμαι.

Ἔτσι, ὑπάρχουν αὐτοὶ ποὺ ἔχουν τὴ δύναμη καὶ αὐτοὶ ποὺ εἶναι ἀδύνατοι. Ἂν οἱ πρῶτοι παρουσιάζονται ὡς ἀνώτεροι τῶν ἀδυνάτων μὲ τὸ νὰ τοὺς μιλοῦν μὲ εὐγένεια, ἀποσκοπώντας σὲ τυπικὴ σχέση καὶ γιὰ νὰ φαίνονται καλοί, ἐνῶ στὴν πραγματικότητα ἀδιαφοροῦν, κατανοοῦμε τὴ μεγάλη ἀπόσταση ποὺ τοὺς χωρίζει.

Ὁ Χριστὸς ἦλθε στὸν κόσμο γιὰ νὰ ζήσει ὁ κόσμος στὴν ἀλήθεια, στὴν εἰλικρίνεια, στὴν ἀγάπη. Ἂν οἱ Χριστιανοὶ ζοῦν μέσα στὸ ψέμα, τὴν ἀνειλικρίνεια, τὸν ἀτομισμό, εἶναι σίγουρο πὼς δὲν γεύτηκαν τίποτε ἀπὸ Χριστὸ καὶ ἂς ἔχουν καλοὺς τρόπους συμπεριφορᾶς.

Ἂς προβληματιστοῦμε μήπως οἱ «ἀποκαλυπτικοὶ καιροί», ποὺ κατὰ καιροὺς ἀκούγεται ὅτι βρισκόμαστε, δὲν ἀναφέρονται μόνο στὸ ὅτι θὰ γίνουν πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ γιατί ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ βλέπει πουθενὰ φῶς; Ἀφοῦ οἱ «ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας» θὰ πάψουν νὰ ζοῦν ὡς ἅλας καὶ φῶς τοῦ κόσμου, καὶ «θὰ δείχνουν ὅτι ἔχουν εὐσέβεια, ἀλλὰ θὰ ἔχουν ἀρνηθεῖ τὴ δύναμή της μὲ τὶς πράξεις τους», κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο (Β΄ Τιμ.3,5).

Βέβαια, τὰ πιὸ πάνω παρουσιάζουν μιὰ γενικότητα. Ἡ πραγματικότητα μᾶς λέει ὅτι κάπου βρίσκονται κάποιοι ποὺ ζοῦν ὄντως τὸ Εὐαγγέλιο, ποὺ ἀγαποῦν χωρὶς νὰ ὑποκρίνονται, ποὺ «συμπαρίστανται στοὺς ἀδύνατους ποὺ πέφτουν», καὶ δείχνουν ἔτσι τὴν καθαρότητα τῆς καρδιᾶς τους, κατὰ τὸν ἅγιο Ἰσαὰκ τὸ Σύρο.

Αὐτοὶ οἱ λίγοι, ὁ ἐκλεκτοί, ποὺ συνήθως κρύβονται θεωρώντας τὸν ἑαυτό τους ἕνα τίποτα, κρατοῦν τὴ λαμπάδα ποὺ δείχνει τὸ ἀληθινὸ Φῶς τοῦ Χριστοῦ, σώζουν τὴν κοινωνία ἀπὸ τὴ σήψη, προσφέρουν τὴν πίστη καὶ τὴν ἐλπίδα. Ἂν τοὺς βρεῖς, βρῆκες θησαυρό. Γιατί κοντά τους μπορεῖς νὰ συναντήσεις τὸ ἀνόθευτο, τὸ ἀληθινὸ ποὺ ἐλευθερώνει, τὸ γνήσιο ποὺ ζωογονεῖ. Μπορεῖς νὰ εὐχαριστήσεις τὸ Θεὸ πού σοῦ ἀποκαλύπτεται διὰ μέσου τους, ὅταν ἄλλοι, μὲ τὴ συμπεριφορά τους, τὸν σκοτώνουν. Μπορεῖ νὰ πορεύεσαι ὀσφραινόμενος τὴ Ζωή, τὴν αἰώνια Ζωή.

Γεμάτη κούπα...

Ἕνας πολυάσχολος ἄνθρωπος τοῦ καιροῦ μας, ἀποφάσισε κάποτε νὰ ἐπισκεφθεῖ ἕναν σοφὸ ἐρημίτη. Ἤθελε νὰ ἠρεμήσει λίγο ἀπὸ τὸ ἄγχος ποὺ τὸν βασάνιζε. Καὶ νὰ ζητήσει τὶς συμβουλὲς τοῦ γέροντα. Τὸν συνάντησε σὲ μιὰ φτωχικὴ καλύβα.

- Καλημέρα , εἶπε χαιρετώντας τὸν ἐρημίτη. Ξέρετε , ἔκανα πολὺ δρόμο γιὰ νὰ ἔλθω ἐδῶ…

- Κάθισε, τὸν διέκοψε ὁ γέροντας. Ἄσε με νὰ σοῦ βάλω λίγο τσάι.

- Ἔχω περάσει πολλὰ χρόνια σπουδάζοντας σὲ Πανεπιστήμια τοῦ ἐξωτερικοῦ…, ἄρχισε νὰ αὐτοσυστήνεται ὁ ἐπισκέπτης.

- Ἂς πιοῦμε πρῶτα λίγο τσάι, ἐπέμεινε ὁ γέροντας.

-Τώρα διευθύνω μιὰ μεγάλη ἐπιχείρηση…, συνέχισε νὰ περιαυτολογεῖ ὁ ξένος.

-Πιστεύω ὅτι τὸ τσάι θὰ σᾶς ἀρέσει πολύ, εἶπε ὁ ἐρημίτης συνεχίζοντας νὰ γεμίζει τὴν κούπα τοῦ ἐπισκέπτη του.

-Μὰ ἐσεῖς τὴν ξεχειλίσατε, πάτερα τὸ τσάι χύνεται ἀπ' ἔξω! παρατήρησε ἐνοχλημένος ὁ ξένος.

-Κι ἐσὺ μοιάζεις μ' αυτὴν τὴν ξεχειλισμένη κούπα! ἀπάντησε τότε ὁ σοφὸς γέροντας. Ἂν δὲν ἀδειάσεις ἔστω λίγα ἀπὸ αὐτὰ ποὺ κουβαλᾶς, πῶς θὰ ἀφήσεις νὰ στάξει μέσα σου κάτι ἀπὸ τὰ λίγα πράγματα ποῦ ξέρω.

Ἄγχος

καὶ πνευματικὴ ζωή

Ἀρχιμανδρίτου
π. Ἀντωνίου
Στυλιανάκη

«Μπορεῖ ἡ ἴδια ἡ πνευματικὴ ζωὴ νὰ δημιουργήσει μὲ κάποιο τρόπο ἄγχος σὲ ἕναν ἄνθρωπο; Ναί, ὅταν προσπαθεῖ νὰ συνδυάσει τὰ κοσμικὰ μὲ τὰ πνευματικά! Ἂς ἀκούσουμε τί λέει ὁ γέροντας Παΐσιος: «Ὅσο μπορεῖτε στὶς δουλειὲς σας καρδιὰ νὰ μὴ δίνετε. Χέρια, μυαλὸ νὰ δίνετε. Καρδιὰ νὰ μὴ δίνετε σὲ χαμένα, σὲ ἄχρηστα πράγματα. Γιατί μετὰ πῶς θὰ σκιρτήσει ἡ καρδιὰ γιὰ τὸ Χριστό; Ὅταν ἡ καρδιὰ εἶναι στὸ Χριστὸ τότε ἁγιάζονται καὶ οἱ δουλειές, ὑπάρχει καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ψυχικὴ ξεκούραση συνέχεια καὶ νιώθει κανεὶς τὴν πραγματικὴ χαρά. Νὰ ἀξιοποιεῖτε τὴν καρδιά σας, νὰ μὴν τὴ σπαταλᾶτε.» (Γέροντος Παϊσίου Λόγοι Α΄ σ. 191).

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ἀναλίσκεται σὲ ὑλικὰ πράγματα καὶ νὰ προσκολλᾶται ἡ καρδιὰ του σ' αὐτά, ἀλλὰ εἰ δυνατὸν νὰ ξοδεύει τὴν καρδιὰ του μόνο γιὰ τὸ Θεὸ (Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου... εἶπε ὁ Θεός). Καὶ αὐτὸ ἀφορᾶ εἴτε τὶς χαρὲς εἴτε τὶς λύπες ποὺ μᾶς περιστοιχίζουν καὶ μᾶς καταβροχθίζουν.

Ὅσο μεγάλη χαρὰ καὶ νὰ ἔχεις γιὰ κάτι δὲν μπορεῖ αὐτὸ νὰ σὲ διαπεράσει, ἂν δὲν ἔχει πνευματικὴ χροιὰ καὶ ὑπόσταση καὶ συμφέρον. Διαφορετικὰ ἔχεις

διαποτιστεῖ ἀπὸ τὸ ὑλικὸ φρόνημα.

Ἄλλη περίπτωση εἶναι ὅταν ἁμαρτάνει κανεὶς καὶ δὲ μετανοεῖ ὁλοκληρωτικά, ἐνῶ παράλληλα ἐξακολουθεῖ νὰ λειτουργεῖ σωστὰ ἡ συνείδησή του. Πολὺ περισσότερο ὅταν κάνει ἁμαρτήματα ἐκ προθέσεως καὶ ἐκ προμελέτης. Μπορεῖ λοιπὸν νὰ ὑπάρξουν καὶ καθαρὰ πνευματικοὶ παράγοντες ἄγχους. Θέλεις, ἂς ποῦμε νὰ εἶσαι συνεπὴς μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ θεωρεῖς ὅτι δύσκολά τά βγάζεις πέρα καὶ ἀναγκάζεσαι νὰ κάνεις οἰκογενειακὸ προγραμματισμό, ὅπως οἱ κοσμικοί!

Θέλεις νὰ εἶσαι καλὸς χριστιανός, ἀλλὰ κλέβεις –«ὅπως ὅλοι» λὲς– στὶς ἐπαγγελματικὲς δοσοληψίες μὲ ἀποτέλεσμα ὅμως αὐτὸ νὰ σοῦ δημιουργεῖ ἀνασφάλεια καὶ ἄγχος. Διότι ὅσο καὶ ἂν συμβιβαστεῖ κανεὶς μὲ τὴ συνείδησή του, δὲν παύει νὰ νιώθει ὅτι ἔρχεται σὲ σύγκρουση μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Μὲ πολὺ ὅμορφο πραγματικὰ τρόπο ὁ γέροντας Παΐσιος μιλάει γιὰ τὰ λεγόμενα ἀπωθημένα τῆς συνείδησης (μὲ τὴ χαριτωμένη ἔκφραση «καπακωμένη συνείδηση»!) καὶ μάλιστα τὰ ἀπωθημένα στὴν πνευματικὴ ζωή, ὅταν δὲν ἔχουν σβηστεῖ ἀπὸ τὴ χάρη τῆς ἐξομολόγησης.

«Ἂν βλέπεις ὅτι δὲν ἔχεις γαλήνη, ἀλλὰ στεναχώρια, νὰ ξέρεις ὅτι ὑπάρχει μέσα σου κάτι ἀτακτοποίητο καὶ πρέπει νὰ τὸ βρεῖς, γιὰ νὰ τὸ διορθώσεις. Κάνεις ἂς ὑποθέσουμε ἕνα σφάλμα, στεναχωριέσαι, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐξομολογεῖσαι. Σοῦ συμβαίνει μετὰ ἕνα εὐχάριστο γεγονὸς καὶ νιώθεις χαρά. Αὐτὴ ἡ χαρὰ σκεπάζει τὴ στεναχώρια γιὰ τὸ σφάλμα σου καὶ σιγὰ-σιγὰ τὸ ξεχνᾶς, δὲν τὸ βλέπεις ἐπειδὴ καπακώθηκε ἀπὸ τὴ χαρά. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ἐσωτερικὰ δουλεύει...» (Γ.Π., Λόγοι Γ' σ.128).

Καὶ πιὸ κάτω λέει ὁ γέροντας πῶς δημιουργεῖται μιὰ λανθασμένη συνείδηση. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀναπαύει τὸ λογισμό του καὶ δικαιολογεῖ τὰ σφάλματά του, λόγω τοῦ ὅτι ἔχει ἐγωισμό. Ἐνῶ ὅταν δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη στὸ λογισμό του καὶ ρωτάει τὸν πνευματικό, τότε βρίσκει θεϊκὴ παρηγοριά. Ἐπίσης, ὅταν λειτουργεῖ χρησιμοποιώντας τὸ ψέμα, τότε σκαρτίζει τὴ συνείδησή του καὶ δὲ βρίσκει ἀνάπαυση. Ἐνῶ ἡ ὀρθὴ συνείδηση, ὅταν ὁ ἄνθρωπος εἶναι τακτοποιημένος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, μᾶς πληροφορεῖ σωστά.

Εἶναι δυνατὸν ὅμως τὸ ἄγχος αὐτὸ νὰ ὀφείλεται καὶ σὲ ἄλλους πνευματικοὺς παράγοντες ὅπως ἄγνοια ἢ παρεξήγηση τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Γιὰ παράδειγμα, ὅταν ἕνας χριστιανὸς ἀγωνίζεται νὰ εἶναι καλὸς καὶ συνεπὴς στὰ καθήκοντά του καὶ ξεχάσει ὅτι ἡ σωτηρία μᾶς ἔχει δοθεῖ δωρεὰν ἀπὸ τὸ Χριστὸ καὶ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ δικά μας ἔργα (πρβ. Ρωμ. 3, 28)! [...]

Ὅταν σὲ συκοφαντοῦν ἢ σὲ ἀδικοῦν καὶ ἐσὺ ἀδημονεῖς νὰ ἀπολογηθεῖς, νὰ ἀποκατασταθεῖς, νὰ ἀπαντήσεις, νὰ ἐκδικηθεῖς καμιὰ φορά, τότε εἶσαι γεμάτος ἄγχος καὶ ταραχή. Πρόκειται φυσικὰ γιὰ παθολογικὴ κατάσταση στὴν ὁποία ἀσφαλῶς ἔχει μερίδιο καὶ ὁ πονηρὸς ποὺ σπρώχνει πρὸς τὰ ἐκεῖ ποὺ φυσάει ὁ οὐρίος ἄνεμος, γιὰ νὰ καταποντίσει τὸ πλοῖο! Ὅλα αὐτὰ ὅμως δὲν ἁρμόζουν σὲ χριστιανὸ ὅπως τονίζει ὁ Μέγας Μακάριος. Ὅταν ὅμως σκεφτεῖς ὅπως σοῦ ζητάει ὁ Χριστός, μὲ μακροθυμία, μὲ συγχωρητικότητα, μὲ ἀγάπη, τότε δὲν ἔχεις τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά, ἀντίθετα παίρνεις οὐράνιο μισθὸ καὶ στὸ τέλος παίρνεις καὶ μιὰ ἄρρητη χαρὰ καὶ ἱκανοποίηση ἀπὸ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὰ δῶρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Δὲν πρέπει ἔπειτα νὰ παραβαίνουμε ὁποιαδήποτε ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, διότι αὐτὸ μᾶς δημιουργεῖ εὔλογα μιὰ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ σύγκρουση μὲ τὴ συνείδησή μας καὶ αὐξάνει τὸ ἄγχος.

Λέει ὁ ἀββᾶς Ἰσίδωρος ὅτι τὸ φοβερότερο ἀπὸ τὰ πάθη εἶναι τό νὰ ἀκολουθεῖ κανεὶς τὴν καρδιά του. Αὐτὸ στὴν ἀρχὴ μὲν δείχνει ὅτι ἀναπαύει κάπως τὸν ἄνθρωπο, ὕστερα ὅμως τὸν ὁδηγεῖ στὴν κατάθλιψη, ἐπειδὴ ἀγνόησε τὸ ἔργο τῆς θείας οἰκονομίας καὶ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσει (Μικρὸς Εὐεργετινὸς σ.113).

Ἀντιμετώπιση θὰ εἶναι ἡ πιστὴ ἐφαρμογὴ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης ἡ τυπικὴ αὐτοεξέταση μὲ βάση τὸ θεῖο νόμο καὶ ἡ ἐξαγόρευση ὅλων τῶν ἁμαρτιῶν μας. Ὅποια καθυστέρηση δημιουργεῖται εἶναι φυσικὸ νὰ μᾶς ἐνισχύει τὸ ἄγχος καὶ μπορεῖ νὰ μᾶς ὁδηγήσει ἀκόμη καὶ σὲ μελαγχολία καὶ ἀπογοήτευση.

Ἡ ὑπερηφάνεια μπορεῖ νὰ μᾶς γεμίσει μὲ ἄγχος ἀφοῦ μπαίνουμε σὲ ἕναν ἀγώνα ὑπερίσχυσης καὶ διάκρισης (ἐκ τοῦ πονηροῦ) σὲ σχέση μὲ τοὺς ἄλλους. Νὰ γίνουμε ἀρεστοὶ καὶ δακτυ-

λοδεικτούμενοι. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πληγωνόμαστε εὔκολα ἀπὸ τὶς παρατηρήσεις καὶ τὶς ὑποδείξεις, ἀκόμη καὶ ὅταν ἁπλῶς διαφωνεῖ κάποιος μαζί μας.

Ἡ ταπείνωση ὅμως μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸ ἄγχος σὲ ὁποιαδήποτε περίπτωση. Μᾶς διαβεβαιώνει ρητὰ ὁ Χριστός: «μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πράος εἰμὶ καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν». Τὸ λέει ξεκάθαρα ὅτι θὰ βρεῖτε ἀνάπαυση καὶ ἠρεμία στὴν ψυχή σας.

Ἄλλη μιὰ περίπτωση ποὺ μπορεῖ νὰ σὲ γεμίζει ἄγχος καὶ ταραχὴ εἶναι ὁ φανατισμός. Ὁ φανατικὸς δὲ φτάνει ποτὲ στὴν εἰρήνη τοῦ νοῦ καὶ στὴ χαρὰ λέει ὁ ἀββᾶς Ἰσαὰκ (Μικρὸς Εὐεργετινὸς σ.215). Ὁ φανατισμὸς εἶναι ἀσθένεια τῆς ψυχῆς ποὺ ὀφείλεται στὴν πολλὴ ἄγνοια. Καὶ καταλήγει: «Ἂν ἐπιθυμεῖς νὰ θεραπεύσεις τοὺς ἀρρώστους, μάθε πὼς ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ εὐσπλαχνία καὶ φροντίδα καὶ ὄχι ἀπὸ ἐπιτίμηση».

Καὶ ὁ ἀββᾶς Κασσιανὸς (Μικρὸς Εὐεργετινὸς σ.319) παρατηρεῖ ὅτι τὸ φοβερὸ πνεῦμα τῆς λύπης ὅταν κυριεύσει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου (ἴσως καὶ μέσα ἀπὸ μιὰ ὑπερβολικὴ ἀγχώδη κατάσταση ὅταν τὴν ἀφήσουμε ἀνεξέλεγκτη) τὴν ἐμποδίζει ἀπὸ κάθε ἀγαθὴ ἐργασία, ἀπὸ τὴν προσευχή, ἀπὸ τὰ ἱερὰ ἀναγνώσματα. Τέλος προκαλεῖ σύγχυση, παράλυση καὶ ἀπελπισία.

Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι τὸ πνευματικὸ ἄγχος, ταραχὴ καὶ κατάθλιψη δὲν εἶναι ἁπλῶς πιὸ ἔντονες συναισθηματικὲς ψυχολογικὲς διαταραχές, ἔστω κι ἂν ἐκδηλώνονται μὲ τὸν ἴδιο τρόπο (ἀφοῦ ὁ νοῦς εἶναι ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ψυχῆς), ἀλλὰ σκοτισμὸς τῆς ψυχῆς καὶ ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ Θεό. [...]

Δυστυχῶς ἡ ἐποχὴ μας χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἀνισόρροπη ἀνάπτυξη τῆς τεχνολογίας καὶ τῆς ἐπιστήμης, σὲ βάρος τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας τοῦ ἀτόμου. Διότι «πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία καὶ οὐ σοφία φαίνεται» κατὰ τὸν Πλάτωνα. Ὅπως εἶπε χαρακτηριστικὰ ἕνας διανοούμενος καθηγητὴς τοῦ περασμένου αἰώνα, οἱ περασμένες γενιὲς χαρακτηρίστηκαν ἀπὸ τὴν ἐμφάνιση ἰδεολόγων ἄθεων, μὲ ζωὴ ὅμως καὶ ἀρχὲς ποὺ θὰ ζήλευε καὶ ἕνας καλὸς χριστιανός!

Σήμερα κινδυνεύει τόσο ἡ κοι-

νωνία ὅσο καὶ ἡ ἐκκλησία μας, ἀπὸ «χριστιανοὺς» στὴν ταυτότητα ἀλλὰ ὑλιστὲς στὸ φρόνημα, ἀφοῦ πιστεύουν στὰ λόγια (χριστιανοὶ κατ' ὄνομα!), ἀλλὰ ἡ ζωὴ καὶ οἱ πράξεις των διαποτίζονται ἀπὸ τὸ μοντέρνο πνεῦμα τοῦ καταναλωτισμοῦ, τοῦ ἀτομισμοῦ καὶ τῆς ἐπίδειξης ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἕναν ἄκρατο ὑλισμό.

Γιὰ τὸν ἀληθινὸ πνευματικὸ ἄνθρωπο, ἡ ἐλπίδα καὶ πίστη στὴν αἰώνια ζωὴ τοῦ δίνουν περιθώρια νὰ ἀξιολογεῖ ὡς δευτερεύοντα τὶς ψευτοανέσεις καὶ τὸν ὑπερκαταναλωτισμὸ τῆς ἐποχῆς μας, ἄρα νὰ ἔχει λιγότερη ἀνησυχία γιὰ τὰ καθημερινά. Τοῦ δίνουν τὴν ἄνεση νὰ ἀντικαθιστᾶ τὴ μοντέρνα ἀνασφάλεια μὲ τὴν αἴσθηση ἀσφάλειας καὶ ἐμπιστοσύνης στὴ χάρη καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἄρα νὰ ἔχει περισσότερη ἡρεμία.

Γιὰ τοὺς ἄλλους; Τί σχέση μπορεῖ νὰ ἔχει τὸ καθημερινὸ ἄγχος μὲ τὶς γενικότερες ὑπαρξιακὲς ἀναζητήσεις τοῦ ἀνθρώπου; Ἀπὸ τὴ μιὰ ἔχουμε τὴν ψυχολογία καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἔχουμε τὴν πνευματικὴ ζωή... Μήπως συχνὰ ὁ ἄνθρωπος ἐπιλέγει νὰ εἶναι πάντοτε ἀπασχολημένος καὶ ἀγχωμένος ἀπὸ ἐξωτερικὲς αἰτίες, γιὰ νὰ ἀποφύγει τὶς ἐσωτερικὲς συγκρούσεις καὶ προβληματισμούς; Εἶναι πιθανό. Μήπως τότε καὶ ἡ εὐτυχία του ἀλλὰ καὶ ἡ ἡρεμία του μοιάζουν μὲ τὴν καραμέλα πού δίνει κάποιος σὲ ἕνα ὀρφανὸ παιδί, σὰν ψεύτικη παρηγοριά, ἀντὶ νὰ τὸ ὑποστηρίξει συναισθηματικὰ μὲ δυὸ καλὲς κουβέντες;

Πάντως τὰ ἀδιέξοδα στὸ παράλογο ἄγχος δὲ βρίσκονται μπροστὰ μας ἀλλὰ στὸ μυαλό μας. Ἡ διέξοδος θὰ εἶναι νὰ συζητᾶμε περισσότερο μὲ τὸν ἑαυτό μας καὶ μὲ ἀνθρώπους ποὺ ἀγαπᾶμε καὶ μᾶς ἀγαποῦν, μὲ τὸν πνευματικό μας. Νὰ κοιταζόμαστε πιὸ συχνὰ στὸν καθρέφτη ποὺ εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

Τί εἴμαστε ἄραγε; Ἕνα παραγωγικὸ ρομπὸτ ποὺ βγάζει χρήματα ἢ ἕνας ἄνθρωπος τὸν ὁποῖο ἦρθε νὰ συναντήσει καὶ νὰ λυτρώσει ὁ ἴδιος ὁ Θεός; Αὐτὸς «ὅταν ἔρθει καὶ κατοικήσει σὲ ὅλο τό χῶρο τῆς ψυχῆς μας ὁ Χριστός, τότε φεύγουν ὅλα τά προβλήματα, ὅλες οἱ πλάνες, ὅλες οἱ στεναχώριες. Τότε φεύγει καὶ ἡ ἁμαρτία» (Κ. Γιαννιτσιώτη, Κοντὰ στὸ γέροντα Πορφύριο σ. 391).

Ὅταν δυσκολευόμαστε νὰ μιλήσουμε στὰ παιδιά μας γιὰ τὸ θεὸ

τῆς Ἀδελφῆς Μαγδαληνῆς

Ἡ σιωπὴ εἶναι ἐξ ἴσου εὔγλωττη μὲ τὶς λέξεις καὶ μπορεῖ ὅπως καὶ οἱ λέξεις, νὰ ἔχει θετικὴ ἢ ἀρνητικὴ ἐπίδραση. Μερικὲς φορὲς ἡ ἀδυναμία μας νὰ μιλήσουμε ὀφείλεται σὲ θεία ἔμπνευση· ἡ σιωπή μας ἢ κάποιος ἄλλος τρόπος ἔκφρασης, θὰ ἦταν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, παρὰ αὐτὸ ποὺ θὰ λέγαμε.

Ἡ ἐπιτυχημένη ἔκφραση τῆς Παράδοσης μὲ λόγια ἐξαρτᾶται τόσο ἀπὸ τὸν ὁμιλητή, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴ δεκτικότητα τοῦ ἀκροατῆ. Οἱ λεκτικὲς ἐπικοινωνιακὲς δεξιότητες τῶν ἐνηλίκων ποικίλλουν φυσικά: ἕνας καλὸς γονέας μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει τὸ χάρισμα τοῦ λόγου. Ἂν καὶ αἰσθανόμαστε πολὺ ἀδαεῖς θεολογικά, γιὰ νὰ ἐξηγήσουμε κάτι, ἐν

τούτοις ἡ ἐσωτερική μας πεποίθηση παραμένει: «Ἀκόμη κι ἂν ἐγὼ δὲν ξέρω, ἡ Ἐκκλησία ξέρει». Ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν ξέρουμε πῶς νὰ ἀπαντήσουμε σὲ ἕνα θεολογικὸ δίλημμα, ξέρουμε ὅτι ἡ σωστὴ ἀπάντηση θὰ ἔρθει ἀπὸ τὴν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπάρχει μιὰ ἀφήγηση γιὰ ἕναν ἀμόρφωτο μοναχὸ στὴν ἔρημο, ὁ ὁποῖος εἶχε μπερδευτεῖ ἀπὸ τὶς ἐρωτήσεις κάποιων αἱρετικῶν. Ρώτησε τὸν πνευματικό του πατέρα πῶς νὰ τοὺς ἀπαντήσει. Ὁ πνευματικὸς γνώριζε πὼς δὲν θὰ ἦταν ἱκανὸς γιὰ θεολογικὴ συζήτηση μὲ ἐπιχειρήματα καὶ τοῦ εἶπε νὰ πεῖ στοὺς αἱρετικούς: «Πιστεύω ὅ,τι πιστεύει ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία». Λίγο ἀργότερα, ὅμως, ὁ μοναχὸς ἐπέστρεψε στὸ γέροντά του καὶ εἶπε: «Πάτερ, τώρα μὲ ρωτοῦν τί πιστεύει ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Τί νὰ πῶ αὐτὴ τὴ φορά»; Ὁ γέροντας τοῦ εἶπε νὰ ἀπαντήσει: «Ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία πιστεύει ὅ,τι κι ἐγώ».

Ἂν κάποια ἀπάντηση μπορεῖ νὰ περιμένει, μπορεῖ νὰ ἔχουμε τὴν εὐκαιρία νὰ ζητήσουμε συμβουλή. Ἴσως πιὸ κατάλληλο θὰ ἦταν νὰ μὴν ποῦμε τίποτα πρὸς στιγμήν. Μπορεῖ νὰ παραδεχθοῦμε ἁπλῶς τὴν ἄγνοιά μας στὰ παιδιὰ ἢ νὰ προτείνουμε νὰ ρωτήσουν κάποιον ἄλλον ἢ νὰ κάνουν προσευχὴ ἢ νὰ διαβάσουν γιὰ τὸ θέμα αὐτό.

Ὁ Γέροντας Πορφύριος ἔλεγε: «Ἂν δὲν μπορεῖς νὰ μιλήσεις στὸ παιδί σου γιὰ τὸν Θεό, μίλησε στὸν Θεὸ γιὰ τὸ παιδί σου».

Μερικὲς φορὲς «δὲν μποροῦμε νὰ μιλήσουμε», ἐπειδὴ τὸ παιδὶ ἀντιδρᾶ ἀρνητικὰ ἢ κλείνεται στὸν ἑαυτό του ἢ ἀντιμιλᾶ ἢ φεύγει ἀπὸ τὸ δωμάτιο ἤ... Σὲ τέτοιες περιπτώσεις ὁ προηγούμενος λόγος τοῦ πατρὸς Πορφυρίου εἶναι ὅ,τι πρέπει. Ἔδωσε καὶ ἄλλες συμβουλὲς σὲ γονεῖς ποὺ ὁ λόγος τους δὲ γινόταν ἀποδεκτὸς ἀπὸ τὰ παιδιά:

«Μὴν πιέζεις τὰ παιδιά σου. Ὅ,τι θέλεις νὰ τοὺς πεῖς, νὰ τὰ λὲς μὲ τὴν προσευχή σου. Τὰ παιδιὰ δὲν ἀκοῦν ἀπ᾽ τὰ αὐτιά, ἀλλὰ μόνο ὅταν ἔρχεται ἡ θεία χάρις, ἡ ὁποία τὰ φωτίζει καὶ τότε ἀκοῦν αὐτὰ ποὺ θέλουμε νὰ τοὺς ποῦμε. Ὅταν θέλεις νὰ πεῖς κάτι στὰ παιδιά σου, πές το στὴν Παναγία καὶ αὐτὴ θὰ ἐνεργήσει. Ἡ προσευχή σου αὐτὴ θὰ γίνει σὰν τὸ πνευματικὸ χάδι, ποὺ ἀγκαλιάζει τὰ παιδιὰ καὶ αὐτὸ τὰ ἔλκει. Ἐμεῖς, βλέπεις, κάνουμε μερικὲς φορὲς νὰ τὰ χαϊδέψουμε καὶ αὐτὰ ἀντιδροῦν, ἐνῶ σὲ αὐτὸ τὸ πνευματικὸ χάδι δὲν ἀντιδροῦν ποτέ».

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Σωφρόνιος ἔδινε παρόμοιες συμβουλὲς σὲ κατηχητὲς· τὸ προηγούμενο βράδυ, πρὶν ἀπὸ τὸ κατηχητικό, νὰ προσεύχονται θερμὰ γιὰ τὸ κάθε

παιδὶ ὀνομαστικὰ καὶ τότε τὰ παιδιὰ θὰ ἀκοῦν μὲ πολὺ πιὸ θετικὴ διάθεση.

Ὅταν ἀντιληφθοῦμε ὅτι ἔχουμε κάποιο πρόβλημα ἐπικοινωνίας μὲ τὰ παιδιά μας, θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσουμε προσεκτικὰ τὴ δική μας ζωή. Αὐτὸ ἤθελε νὰ τονίσει ὁ Γέροντας Πορφύριος:

«Δὲν μποροῦμε νὰ μαλώνουμε, ἀλλὰ νὰ συμβουλεύουμε. Ἂν θέλουμε νὰ κάνουν κάτι, πρέπει πρῶτα νὰ δίνουμε ἐμεῖς τὸ καλὸ παράδειγμα καὶ ἔπειτα νὰ σηκώνουμε τὰ χέρια μας στὸ Θεὸ νὰ προσευχόμαστε».

Συμβουλὲς σὲ ἐκπαιδευτικό»: Ὅταν θὰ πηγαίνεις πρὸς τὸ σχολεῖο, νὰ λέγεις τὴν εὐχὴ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ἐλέησόν με». Ὅταν θὰ μπαίνεις στὴν τάξη, νὰ αἰσθάνεσαι, ὅτι μπαίνεις στὴν ἐκκλησία. Νὰ ἀντιμετωπίζεις τὰ παιδιὰ μὲ ἀγάπη καὶ αὐστηρότητα. Αὐτὰ ἐπειδὴ θὰ αἰσθάνονται τὴν ἀγάπη σου, θὰ κατανοοῦν τὴν αὐστηρότητά σου καὶ θὰ σὲ ἀγαποῦν. Καὶ ἂν κάποιο παιδὶ παρουσιάζει ἰδιαίτερα προβλήματα [...], νὰ δίνεις τὸ ὄνομά του στὸν ἱερέα νὰ τὸ μνημονεύει στὴν προσκομιδή [...].

Ἔτσι διερωτόμαστε: Μήπως ἡ ἀτμόσφαιρα στὸ σπίτι (ἢ τὴν τάξη) ἢ ἡ ποιότητα τῆς σχέσης μου μὲ τὰ παιδιὰ ἔχει δυσμενῆ ἐπίδραση στὴν ἐπικοινωνία; Μήπως εἶμαι ἐπιθετικὸς ἐξαιτίας τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ δικές μου πεποιθήσεις εἶναι ἰσχυρές; Ὁ φόβος μου μήπως φερθῶ μὲ ἀδιακρισία δίνει ἕνα τόνο ἀνησυχίας σὲ ὅ,τι λέω ἢ δὲν λέω; Μήπως μοῦ λείπει ἡ πειθώ; (Ἕνας ἀποφασιστικὸς τόνος δὲν εἶναι πάντοτε λάθος). Πηγαίνουμε στὴν καρδιὰ τοῦ προβλήματος.

Γέροντας Πορφύριος: «Οἱ γονεῖς φταῖνε γιὰ τὰ προβλήματα τῶν παιδιῶν τους. Πρέπει οἱ γονεῖς νὰ γίνουν ἅγιοι καὶ μετὰ τὰ παιδιὰ νὰ ἁγιαστοῦν καὶ αὐτά».

Ἀκόμη κι ἕνας σοφὸς καὶ διακριτικὸς λόγος δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβληθεῖ διὰ τῆς βίας στὸν ἀκροατή. Ὁ Ἴδιος ὁ Χριστός, ὁ πάνσοφος Λόγος τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ὁποίου ἡ κάθε λέξη εἶχε ἐπιλεγεῖ μὲ τέλεια διάκριση, δὲν μποροῦσε «νὰ προκαλέσει» τὴν ἐπιθυμητὴ ἀντίδραση στοὺς λόγους Του, ὅπως γνωρίζουμε ἀπὸ ἀρκετὰ παραδείγματα, ὅπως ἦταν ὁ Ἰούδας, ὁ πλούσιος νέος (βλ. Μάρκ. 10,17-22). Ἂν ἕνας εὐλογημένος λόγος πέσει «εἰς ὦτα μὴ ἀκούοντος», προσευχόμαστε ὥστε ἡ θεία Χάρη νὰ θεραπεύσει τὴν ἀκοὴ τοῦ παιδιοῦ.

Ἀπὸ τὸ βιβλίο «Συνομιλίες μὲ παιδιά. Μεταδίδοντας τὴν πίστη». Ἱερὰ Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας.

Προβληματισμοί γιά τά νέα σχολικά Θρησκευτικά

Εὐδοξίας Αὐγουστίνου

Μέ τήν ἔναρξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους βρεθήκαμε μάρτυρες μιᾶς ριζικῆς ἀλλαγῆς στό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν στήν Πρωτοβάθμια καί Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση. Μέχρι πρίν λίγο, τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν δίδασκε τήν ὀρθόδοξη πίστη στούς μαθητές, οἱ ὁποῖοι στή συντριπτική τους πλειοψηφία στήν Ἑλλάδα εἶναι βαπτισμένοι Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί. Παράλληλα, ὑπῆρχαν καί στοιχεῖα θρησκειολογίας, πού διδάσκονταν ἀπό τήν Στ΄ Δημοτικοῦ μέχρι τήν Γ΄ Λυκείου σέ ἰδιαίτερα κεφάλαια καί ὄχι ἀναμεμιγμένα μέ τή διδασκαλία τῆς ὀρθόδοξης πίστης.

Γιά πρώτη φορά ἀπό τήν ἵδρυση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἀλλοιώνεται καί μετατρέπεται σέ μία περίεργη θρησκειολογία, στήν ὁποία ἀναμειγνύονται ἡ ὀρθόδοξη πίστη μέ διάφορα θρησκεύματα, δημιουργώντας σύγχυση καί ἐνσπείροντας ἀμφιβολίες στούς ἄπειρους καί χωρίς κρίση μαθητές. Ὁ χῶρος μάλιστα πού διατίθεται στά νέα σχολικά ἐγχειρίδια γιά τή διδασκαλία τῆς ὀρθόδοξης πίστης δέν εἶναι πρωτεύων οὔτε κἄν ἐπαρκής. Τά ἄλλα θρησκεύματα παρουσιάζονται μονόπλευρα, ἐνῶ ἀποκρύπτονται ἐπιμελημένα διδασκαλίες τους πού ὠθοῦν στόν φανατισμό, τόν ρατσισμό καί τό μίσος καί ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ τή δική μας παράδοση.

Πῶς νά προσλάβουν οἱ μαθητές τοῦ Δημοτικοῦ καί τοῦ Γυμνασίου ὅλες μαζί τίς θρησκεῖες καί μάλιστα πολτοποιημένες στήν ἴδια ἑνότητα, ὅταν σέ αὐτή τήν ἡλικία ἀγνοοῦν ἀκόμη καί τά βασικότερα σημεῖα τῆς πίστης στήν ὁποία ἀνήκουν; Μέ τά καινούργια βιβλία -πού ἀπατηλά ὀνομάζονται φάκελοι- οὐσιαστικά ἀκυρώνεται τό ἀναμφισβήτητο δικαίωμα τῶν γονέων νά δώσουν στά παιδιά τους θρησκευτική ἀγωγή σύμφωνα μέ τίς

δικές τους πεποιθήσεις.

Βεβαίως μέσα ἀπό τήν ταυτόχρονη διδασκαλία τῶν διαφόρων θρησκειῶν προσεγγίζεται καί ἡ ὀπτική τους σέ διάφορα κοινωνικά θέματα. Ἔτσι, ὅμως, ἐλλοχεύει ὁ κίνδυνος οἱ μαθητές νά υἱοθετοῦν ἄκριτα πεποιθήσεις καί παραδοχές ξένες πρός τή δική τους πίστη. Ἐπιχειρεῖται, δηλαδή, μέ τά νέα προγράμματα σπουδῶν μία διείσδυση στή θρησκευτική τους συνείδηση, μέ σκοπό τήν ἐπιρροή καί τόν προσηλυτισμό τους σέ θρησκεύματα καί ἐπικίνδυνους πνευματικούς χώρους.

Ἐπιπλέον, ἡ δομή τοῦ νέου Προγράμματος Σπουδῶν εἶναι ἄκρως προβληματική καί ἀντιπαιδαγωγική. Δέν ὑπάρχει ἀλληλουχία οὔτε κἄν στοιχειώδης ἱστορική καί λογική σειρά. Πληροφορίες ἀπό διάφορους θρησκευτικούς χώρους καί παραθέματα «χύδην» συνωστίζονται ἀτάκτως, προσκαλώντας τόν διδάσκοντα νά τά συρράψει. Συνεπῶς ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος, ὅπως ἐπιβάλλεται ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας, κρίνεται μή λειτουργική, ἀναποτελεσματική καί ἐν πολλοῖς ἐπικίνδυνη. Ἡ πολυθρησκειακή προσέγγιση τῶν νέων Προγραμμάτων Σπουδῶν στά Θρησκευτικά ὄχι μόνο δέν λύνει τίς ἀπορίες τῶν παιδιῶν, ἀλλά μᾶλλον τίς ἐπαυξάνει, ὁδεύοντας χωρίς εἰρμό, ἑνιαῖο κορμό καί διήκουσα ἔννοια.

Ἐξάλλου, πῶς μπορεῖ νά ἑρμηνευθεῖ καί τό ἀναγραφόμενο στόν «Ὁδηγό ἐκπαιδευτικοῦ στά Θρησκευτικά Δημοτικοῦ καί Γυμνασίου» ὅτι «Ἡ κριτική προσέγγιση τῆς ΘΕ (Θρησκευτικῆς Ἐκπαίδευσης) ἐπιχειρεῖ... νά τόν βοηθήσει (τόν μαθητή) νά μετακινηθεῖ ἀπό τίς προκατανοήσεις του καί νά διαλεχθεῖ μέ τίς ἀφηγήσεις καί τόν λόγο βασικῶν θρησκευτικῶν ἀλλά καί κοσμικῶν παραδόσεων πού ἀρνοῦνται τή θρησκευτική ἀλήθεια» (σελ. 20). Καί παρακάτω διαβάζουμε: «προσφέρουν εὐκαιρίες νά μελετήσουν καί νά στοχαστοῦν μέ δομημένο τρόπο διαφορετικές θρησκευτικές καί φιλοσοφικές θεωρήσεις καί νά προσεγγίσουν τίς θρησκευτικές ἰδέες μέσα ἀπό διαφορετικές διαδρομές» (σελ. 21).

Τό θλιβερό εἶναι ὅτι τό νέο Πρόγραμμα Σπουδῶν ἀπευθύνεται μόνο σέ ὀρθόδοξους μαθητές, στοχεύοντας στήν ἀποδόμηση τῆς πίστης τους, ἐνῶ ρωμαιοκαθολικοί, μουσουλμάνοι καί ἑβραῖοι ἕλληνες μαθητές - ὅπου λειτουργοῦν σχολεῖα ἀμιγῶς δικά τους- ἔχουν τό προνόμιο νά διδάσκονται ὁμολογιακοῦ περιεχομένου μάθημα Θρησκευτικῶν. Ἡ ἀντιμετώπιση αὐτή συνιστᾶ ἄνιση μεταχείριση καί ἀδικία εἰς βάρος τῆς πίστης τῶν

ὀρθόδοξων μαθητῶν.

Ὅλα αὐτά συντελοῦνται ἐνῶ ἀκόμη τό Σύνταγμά μας, στό προοίμιο τοῦ ὁποίου γίνεται ἐπίκληση τῆς «Ἁγίας καί Ὁμοουσίου καί Ἀδιαιρέτου Τριάδος», προβλέπει ὅτι: «Ἡ παιδεία... ἔχει σκοπό... τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐθνικῆς καί θρησκευτικῆς συνείδησης» (ἄρθρο 16, §2). Ἐπιπλέον, θεμελιώνει ὅτι «Ἐπικρατοῦσα θρησκεία στήν Ἑλλάδα εἶναι ἡ θρησκεία τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ» (ἄρθρο 3, §1). Ἐπίσης, ὁ νόμος 1566/1985 ὁρίζει ὅτι ἡ Παιδεία ὑποβοηθεῖ τούς μαθητές «νά διακατέχονται ἀπό πίστη πρός τήν πατρίδα καί τά γνήσια στοιχεῖα τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς παράδοσης». Ἀλλά καί ἡ Εὐρωπαϊκή Σύμβαση δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ρητά προβλέπει: «Πᾶν Κράτος... θά σέβεται τό δικαίωμα τῶν γονέων ὅπως ἐξασφαλίζωσι τήν μόρφωσιν καί ἐκπαίδευσιν... συμφώνως πρός τάς ἰδίας αὐτῶν θρησκευτικάς καί φιλοσοφικάς πεποιθήσεις» (ἄρθρο 2). Νά θυμίσουμε ὅτι τό Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων μέ ἀπόφασή του στίς 20/7/2007 καταδίκασε τή Νορβηγία (ὑπόθεση Folgero), ἐπειδή εἰσήγαγε στά δημόσια σχολεῖα ὕλη πολυθρησκευτική γιά τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, ὅπως δηλαδή ἔπραξε καί τό ἑλληνικό Ὑπουργεῖο Παιδείας. Ὅλο αὐτό τό νομοθετικό πλαίσιο μέ μία ὑπουργική ἀπόφαση ἔχει ἀνατραπεῖ!

Σέ κάθε περίπτωση, ὁ ἑλληνικός λαός ὀφείλει νά γνωρίζει τήν ἀλήθεια. Οἱ γονεῖς θά πρέπει νά πάρουν τήν ὑπόθεση τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν τους στά χέρια τους καί νά ἀντιδράσουν μέ ὅποιο τρόπο μποροῦν. Ἡ παθητική ἀποδοχή τῶν νέων μέτρων ἐν γένει ὑφαίνει τήν καταδίκη μας ὡς Γένους. Ἡ ἴδια συγχυτική ἀτμόσφαιρα ἑτοιμάζεται καί γιά τά βιβλία τῆς Ἱστορίας ἀπό τήν ἐπόμενη σχολική χρονιά. Ἐπιβάλλεται ἀγώνας, μέχρις ὅτου τά βιβλία-φάκελοι ἀποσυρθοῦν. «Σ' αὐτά τά δύσκολα χρόνια ὁ καθένας μας πρέπει νά κάνει ὅ,τι γίνεται ἀνθρωπίνως καί ὅ,τι δέν γίνεται ἀνθρωπίνως νά τό ἀφήνει στόν Θεό», διδάσκει ὁ ἅγιος Παΐσιος. Καί συνεχίζει: «Ἔτσι θά ἔχουμε ἡσυχη τή συνείδησή μας ὅτι κάναμε ἐκεῖνο πού μπορούσαμε. Ἄν δέν ἀντιδράσουμε, θά σηκωθοῦν οἱ πρόγονοί μας ἀπό τούς τάφους. Ἐκεῖνοι ὑπέφεραν τόσα γιά τήν πατρίδα καί ἐμεῖς τί κάνουμε γι' αὐτήν; Ἡ Ἑλλάδα, ἡ Ὀρθοδοξία, μέ τήν παράδοσή της, τούς ἁγίους καί τούς ἥρωές της, νά πολεμῆται ἀπό τούς ἴδιους τούς Ἕλληνες καί ἐμεῖς νά μή μιλᾶμε! Εἶναι φοβερό!» (Λόγοι Β΄, Πνευματική ἀφύπνιση, σσ. 36-37).

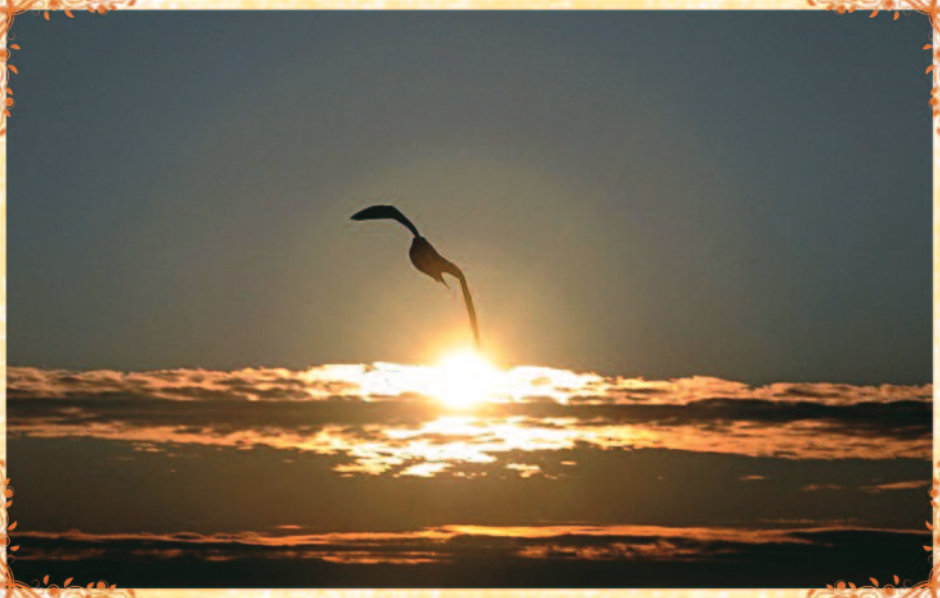

Σιωπὴ καὶ ἐγκέφαλος

Ἀθαν. Ἀστ. Γκάτζιος

Ἡ σιωπὴ προβληματίσε τοὺς ἐπιστήμονες, φιλοσόφους, ψυχαναλυτές, ψυχολόγους, παιδαγωγοὺς στὸ διάβα τοῦ χρόνου μέχρι τοὺς δύσκολους καιρούς μας. Ἡ γνωστὴ ρήση «ἡ σιωπὴ εἶναι χρυσός», ἀπὸ τὶς πλέον διαδεδομένες, στὶς ἡμέρες μας ἀποκτᾶ οὐσιαστικὴ σημασία. Ἂν καὶ ὑπάρχουν φωνὲς ποὺ θὰ διαφωνοῦσαν ἢ θὰ χαρακτήριζαν ἀντικοινωνικὴ τὴ συμπεριφορὰ προσώπων στὰ ὁποῖα εἶναι ἀρεστὴ καὶ ἀγωνίζονται νὰ τὴν ἐφαρμόσουν στὴν καθημερινότητά τους.

Σήμερα μᾶς προβληματίζει ἔντονα τό φαινόμενο τῆς ἠχορύπανσης. Τὰ σπίτια μας τείνουν νὰ χαρακτηριστοῦν ὡς θορυβώδεις χῶροι ὅπου δὲν μπορεῖ κάποιος νὰ βρεῖ μιὰ γωνιὰ νὰ ἡσυχάσει ἔστω καὶ γιὰ λίγο καὶ νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τοὺς θορύβους. Ἡ τηλεόραση ἀπὸ τὸ πρωὶ μέχρι τὶς μεσονύχτιες ὧρες «παίζει» ἀσταμάτητα. Τὸ ραδιόφωνο τὸ ἴδιο, μὲ τὰ ἀμφίβολης ποιότητας τραγούδια καὶ τὶς ἀνούσιες ἕως καταστροφικὲς ἐκπομπές του. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἔκφραση πολλῶν, κυρίως γυναικῶν: «Δὲν μπορῶ νὰ νιώθω μόνη. Πνίγομαι. Ἀνοίγω τὴν τηλεόραση γιὰ νὰ ἀκούω μιὰ φωνή, χωρὶς νὰ προσέχω πολλὲς φορὲς τί λέει. Ἡ σιωπὴ μὲ τρελαίνει».

Ἔχουμε αὐτιὰ ποὺ εἶναι ὑπερκινητικά. Τὸ χειρότερο ὅμως ὅλων εἶναι ὅτι ὅλα σχεδὸν τὰ ἐξωτερικὰ ἀκουστικὰ ἐρεθίσματα εἶναι πολὺ ἀνησυ-

χητικά. Φωνητικὰ σχήματα, φασαρία, ἐκκωφαντικὰ μουσικὰ σχήματα, σφυρίγματα, κορναρίσματα, θορυβώδεις «σοῦζες» νεαρῶν ἀπωθοῦν καὶ δὲν ἐμπνέουν ἠρεμία.

Σύγχρονες ὅμως μελέτες καὶ πειράματα ἔχουν ἀποδείξει καὶ βεβαιώσει, πέρα ἀπὸ τὴν ἐπίδραση ποὺ ἔχουν στὴ συναισθηματική μας κατάσταση, ὅτι ἐπηρεάζουν καὶ τὸν ἐγκέφαλό μας.

Σύμφωνα μὲ μελέτη τοῦ Κέντρου Ἔρευνας Ἀνανεωτικῶν θεραπειῶν τῆς Δρέσδης τῆς Γερμανίας ὑπάρχουν διεργασίες τοῦ ἐγκεφάλου οἱ ὁποῖες μποροῦν νὰ διεξαχθοῦν μόνο στὴ σιωπή.

Μέχρι πρόσφατα ἐπικρατοῦσε ἡ ἄποψη ὅτι ἦταν ἀδύνατο νὰ ἀνανεωθοῦν οἱ νευρῶνες. Ὅμως μέχρι στιγμῆς, δὲν εἶναι γνωστὸ τί προάγει τὴν ἐγκεφαλικὴ καὶ νευρικὴ ἀναγέννηση. Ὑπάρχουν ὅμως σοβαρὲς ἐνδείξεις ὅτι ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς παράγοντες εἶναι ἡ σιωπή.

Ἡ ἔρευνα ἔγινε σὲ ποντικοὺς ἀπὸ Γερμανοὺς ἐρευνητές. Ἄφηναν τὰ ποντίκια σὲ ἀπόλυτη σιωπὴ γιὰ δύο ὧρες καθημερινά. Στὴ συνέχεια παρατηροῦσαν τὸν ἐγκέφαλό τους γιὰ νὰ διαπιστώσουν ἂν ὑπῆρχε κάποια ἀλλαγή. Τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν πολὺ ἐνδιαφέροντα.

Τὰ ποντίκια ὑποβλήθηκαν σ΄ αὐτὸ τὸ πείραμα γιὰ ὁρισμένο χρονικὸ διάστημα. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ πειράματος παρατηρήθηκε σὲ ὅλους τούς ποντικοὺς αὐτοὺς αὔξηση τῶν κυττάρων τοῦ ἱππόκαμπου. Ὁ ἱππόκαμπος εἶναι αὐτὸς ποὺ ρυθμίζει τὰ συναισθήματα, τὴ μνήμη καὶ τὴ μάθηση. Ἐπίσης οἱ ἐρευνητὲς διαπίστωσαν ὅτι τὰ νευρικὰ κύτταρα ἐνσωματώνονταν προοδευτικὰ στὸ κεντρικὸ νευρικὸ σύστημα καὶ στὴ συνέχεια ἀκολουθοῦσε ἡ ἐξειδίκευσή τους στὶς διάφορες λειτουργίες. Συμπερασματικὰ ἡ σιωπὴ ἔχει ἐπιφέρει θετικὴ ἀλλαγὴ στὸν ἐγκέφαλο τῶν ποντικῶν.

Ὁ ἐγκέφαλος ποτὲ δὲν ἀναπαύεται. Συνεχίζει νὰ ἐργάζεται μυστηριωδῶς καὶ μὲ διαφορετικὸ τρόπο εἴτε βρισκόμαστε σὲ ἀπόλυτη ἠρεμία εἴτε κοιμόμαστε. Αὐτὸ ποὺ συμβαίνει εἶναι ἕνα εἶδος κάθαρσης. Ὀργανώνει καὶ ἀξιολογεῖ τὶς ποικίλες πληροφορίες καὶ ἐμπειρίες τῆς ἡμέρας, ἐνσωματώνει τὶς σημαντικὲς καὶ «ξεφορτώνεται» τὶς ἄχρηστες καὶ μὴ σημαντικές. Αὐτὴ ἡ διαδικασία γίνεται ἀσυνείδητα, ἀλλὰ παράγει συνειδητὰ ἀποτελέσματα. Ἀλήθεια, μᾶς προβλημάτισε ποτὲ ὅτι ὑπάρχουν φορὲς ποὺ βρίσκουμε ἀπαντήσεις στὰ προβλήματά μας ποὺ μᾶς ἀπασχολοῦν στὴ διάρκεια τοῦ ὕπνου ἢ ἀρχίζουμε νὰ βλέπουμε τὰ πράγματα διαφορετικὰ μέσα καὶ γύρω μας ὕστερα ἀπὸ ξεκούραση ὁρισμένων ὡρῶν; Παρόμοια συμβαίνουν καὶ ὅταν βρισκόμαστε σὲ ἀπόλυτη σιωπή.

Ἡ σιωπὴ δὲν μᾶς κάνει μόνο πιὸ ἔξυπνους, δημιουργικοὺς καὶ μὲ αὐτοπεποίθηση. Ἔχει καὶ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα σὲ καταστάσεις ἄγχους καὶ ἀγωνίας. Τὰ ἀνθρώπινα ὄντα εἴμαστε πολὺ εὐαίσθητα στὸν ἦχο. Παρακολουθεῖστε πῶς ἀντιδροῦν τὰ βρέφη καὶ τὰ μικρὰ παιδιά. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐνήλικες πολλὲς φορὲς ξυπνοῦμε τρομαγμένοι ἀπὸ ἕνα δυνατὸ θόρυβο ἢ ἦχο. Ἀκόμη τρομάζουμε στὴν πτώση κάποιου ἀντικειμένου ὅταν ὁ θόρυβος εἶναι ἰδιαίτερος καὶ παράξενος στὴν ἀκοή μας.

Μελέτη ποὺ διεξήχθη στὸ Πανεπιστήμιο Cornel διαπίστωσε ὅτι τὰ παιδιὰ ποὺ ζοῦσαν κοντὰ σὲ ἀεροδρόμια δια-

τηρούσανε ὑψηλὸ ἐπίπεδο ἄγχους, εἶχαν ὑψηλότερη ἀρτηριακὴ πίεση καὶ ὑψηλότερα ποσοστὰ κορτιζόλης, δηλαδὴ τὴν κατεξοχὴν ὁρμόνη τοῦ στρές. Ἀντιθέτως ἀπὸ δύο μελέτες τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Pavia ἐπιβεβαιώνεται ὅτι δύο λεπτὰ ἀπόλυτης σιωπῆς εἶναι πιὸ εὐεργετικὰ γιὰ τὴ χαλάρωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ὅτι εἶναι ἡ χαλαρωτικὴ μουσική. Στὴν πράξη ἀποδείχτηκε ὅτι ἡ ἀρτηριακὴ πίεση μειώθηκε, οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνονται πιὸ νηφάλιοι καὶ ἤρεμοι μετὰ ἀπὸ τὴ σύντομη αὐτὴ περίοδο σιωπῆς.

Ἡ σιωπή, ἐν κατακλείδι, παράγει μεγάλα ὀφέλη συναισθηματικὰ καὶ διανοητικά. Ἡ σιωπή, τοὐλάχιστον γιὰ σύντομες ἢ μικρὲς περιόδους κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἡμέρας, εἶναι καθοριστικὸς παράγοντας γιὰ τὴν καλὴ λειτουργία τοῦ ἀνθρώπινου ἐγκεφάλου καὶ καθοριστικὸς στὴ βελτίωση τῆς συναισθηματικῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου καὶ στὴν ποιότητα ζωῆς του.

Ἡ ἀσκητικὴ καὶ νηπτικὴ παράδοση τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν ἀρχὴ της γνώριζε τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα τῆς σιωπῆς. Ἡ μονολόγιστη εὐχὴ τοῦ Ἰησοῦ, δηλαδή, «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με», καὶ μάλιστα ὅταν λέγεται νοερῶς, σὲ ἀπόλυτη σιωπή, ὑπερβαίνει κατὰ πολύ τά πρόσφατα ἀποτελέσματα στὰ ὁποῖα κατέληξαν οἱ ἔρευνες τῶν σύγχρονων ἐπιστημόνων. Ὁ ὅσιος Ἰωσὴφ ὁ ἡσυχαστής, στὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰώνα, γνωρίζοντας ἀπὸ προσωπικὴ πείρα τὰ ὀφέλη τῆς σιωπῆς ἀλλὰ καὶ φωτισμένος ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἀναπλήρωσε τὶς ἀκολουθίες τοῦ 24ώρου γιὰ τὴν εὐλογημένη συνοδεία του, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Θεία Λειτουργία, μὲ τὴ νοερὰ προσευχὴ σὲ ἀπόλυτη σιωπὴ μὲ τὴ χρήση κομποσχοινιού. Πρόλαβε κατὰ πολύ τούς σημερινοὺς ἐπιστήμονες καὶ ἐρευνητές.

Τριμηνιαίο Ὀρθόδοξο Χριστιανικό Περιοδικό

Ὄργανο ὁμωνύμου Ἱεραποστολικοῦ Συλλόγου

Ἔτος Δ΄, Ἀριθ. Φύλλου 14
Δεκέμβριος 2017 – Φεβρουάριος 2018

Ἐκδότης:
Ὀρθ. Ἱεραπ. Σύλλογος «ΚΥΡΙΑΚΗ»
Β΄ πάροδος Εἰρήνης 2,
60100 Κατερίνη, τηλ: 2351022183
E-mail: info@iskiriaki.com.
Διαδίκτυο:
http://www.iskiriaki.com

Ὑπεύθυνος Σύνταξης:
Ἀβραὰμ Σαλασίδης

Στοιχειοθεσία–Σελιδοποίηση-Ἐκτύπωση:
Γραφικές Τέχνες «Μέλισσα», Ἀσπροβάλτα

Ἐτήσια συνδρομή: 5 € /
Κύπρου: 10 € /
Ἐξωτερικοῦ: 15 €

Ἀρ. Λογαρ. Τράπεζα Πειραιῶς:
5254-076004-404 EUR
IBAN:
GR8501722540005254076004404